ولتقول درست — وذكر فان الذكرى تنفع المؤمنين
پند ده هر آینه پند مؤمنان را سود دهد

ان الله هو الرزاق ذو القوة المتين — اصبحوا ولا — واقيموا الوزن بالقسط ولا تخسروا
هر آینه خدا اوست روزی دهنده — برپای دارید ترازو را

يخرج منهما اللؤلؤ والمرجان — كل من عليها فان — يعرف المجرمون بسيماهم
بیرون می آید از آنها مروارید و مرجان — هر چه در روی زمین است فانی است — شناخته شوند گناهکاران به نشانها

فيهن قاصرات الطرف — كانهن الياقوت والمرجان — فيهن خيرات حسان
در آنها زنان کوتاه نظر — گویا ایشان یاقوت و مرجان اند — در آنها زنان خوب بسیار

ولحم طير مما يشتهون — وكانوا يصرون على الحنث العظيم — فجاسوا خلال الديار
گوشت مرغ از آنچه آرزو کنند — و بودند اصرار می کردند بر گناه بزرگ — گردیدند در شهرها

ان احسنتم احسنتم لانفسكم وان اسأتم فلها — عسى ربكم ان يرحمكم — اقرأ كتابك كفى بنفسك اليوم عليك حسيبا
نزدیک است که خدا رحم کند — بخوان کتاب خود را

ولا تزر وازرة وزر اخرى — وما كنا معذبين حتى نبعث رسولا — اولئك كان سعيهم مشكورا
هیچ بردارنده گناه بار دیگری بر ندارد — آنها که سعی ایشان مقبول است

وآت ذا القربى حقه — فقل لهم قولا ميسورا — ولا تقف ما ليس لك به علم
بده حق نزدیکان را — در پی چیزی که نمی دانی مرو

كل ذلك كان سيئه عند ربك مكروها — انكم لتقولون قولا عظيما — وفي آذانهم وقرا — قل كونوا حجارة او حديدا

عسى ان يكون قريبا — يقولوا التي هي احسن ان الشيطان ينزغ بينهم — ربكم اعلم بكم
نزدیک است — بگویند لفظ بهتر را — هر آینه شیطان نزاع می افکند

جاء الحق وزهق الباطل — قل كل يعمل على شاكلته — لا يأتون بمثله

هو الله

الأسباب الضرورية المطلع لتدبير الأبدان

سته فقط الهوا وهي سته اقسام القسم الاول الهوا المحيط بالابدان

وسايقتاده اعني ترويح القلب وتعديل روح الذي فيه بخلاف حال

الهوا بحسب اختلاف الفصول والكواكب والرياح والمساكن [illegible]

[illegible] والبحار والجبال والتربة اما الفصول فالربيع معتدل

والصيف حار يابس والخريف بارد يابس والشتاء بارد

رطب اما الكواكب والرياح فان الجنوبية [illegible] حار رطب

[illegible] والشمال [illegible] بارد [illegible] يابس [illegible]

[illegible] من [illegible] واما [illegible]

[illegible] كان [illegible] الجنوبية كان [illegible] ابرد

[illegible] كان [illegible] الشمال كان اسخن [illegible] كان [illegible]

[illegible] كان هواء البلاد اسخن [illegible] كان [illegible]

[illegible] كان هواء البلاد [illegible] كان [illegible]

سته [illegible] والطينة [illegible] القسم الثاني [illegible]

[illegible]

ان ما يتناول من الاشياء التي ترد على البدن ويجري فيها فعل

[illegible] ينقسم الى سته اقسام [illegible] المطلق ودواء المعتدل وغذاء

ودوائي ودواء مطلق ودواء يسمى بسم المطلق اما الغذاء المطلق

فهو الذي يتغير عن البدن ولا يغيره ويشبه به كالحنطة واما الدواء المعتدل

فهو الذي يتغير عن البدن ويغيره لا يشبهه واما الغذاء الدوائي فهو الذي

يتغير عن البدن ويغيره ويكون آخر شانه ان يتغير عن البدن [illegible]

ويشبه به واما الدواء الذي يسمى فهو الذي يتغير عن البدن ويغيره ويكون

آخر شانه افسد البدن اما السم المطلق فهو الذي لا يتغير عن البدن [illegible]

بالخاصيه اما الادوية فمراتبها اربع اما الدرجة الاولى ان يكون فعل

[illegible] ولكيفية [illegible] محسوس مثل [illegible] او [illegible] او تبريدا

[illegible] الدرجة [illegible] اما الدرجة الثانية ان يكون الفعل اقوى من

ذلك لكن لا يبلغ الى ان يغير الافعال [illegible] لكن [illegible]

اما الدرجة الرابع [illegible] يكون ذلك [illegible] ان [illegible]

[illegible] الادوية [illegible] واما الغذاء فينقسم الى اللطيف

وهو الذي يتولد منه الدم الرقيق والى الكثيف وهو الذي يتولد منه دم

الغليظ وكل واحد منها ينقسم الى الكثير الغذا وهو الذي [illegible] كثيرة

الى الدم [illegible] الغذا وهو الذي [illegible] وكل واحد منها الى حسن

الكيموس وهو الذي يتولد منه دم صالح والى ردي الكيموس [illegible]

[illegible] ان يكون [illegible]

[illegible]

مثال اللطيف كثير الغذاء الحسن الكيموس صفرة البيض النيمرشت ونحوها

الكثيف القليل الغذاء الردي الكيموس كالقديد والباذنجان [illegible]

الثقيل الغذاء او ردي الكيموس كالسمك [illegible] واكثر البقول [illegible]

[illegible] واسهل [illegible] الطعام وافضل مياه العيون ما كانت

تربتها طينية عذبة ويكون جريانها نحو المشرق ومنبعها بعيداً [illegible]

الى الافق وكانت مكشوفة للشمس وافضل مياه المطر ما [illegible]

الهواء الصحو [illegible] الشمال والرعد [illegible] عليه الشمس [illegible]

[illegible] من المياه فهو ردي وردي المياه مياه الابار ردي

القسم الثالث في النوم واليقظة اما النوم فيبرد الظاهر ويسخن الباطن

[illegible] ويرطب ان قصر [illegible] واليقظة [illegible]

القسم الرابع في الحركة والسكون البدنيان اما الحركة [illegible]

[illegible] ويرطب وحركة الجماع [illegible] البدن [illegible]

[illegible] القسم الخامس في الاستفراغ والاحتقان [illegible]

[illegible]

[illegible] المادة [illegible]

[illegible] الاستفراغ [illegible]

[illegible] القسم السادس في الاحداث النفسانية منها ما يحرك

الحرارة والروح الى خارج البدن اما دفعة واحدة كالغضب او

قليلاً قليلاً كاللذة ومنها ما يحرك الحرارة الى داخل البدن اما دفعة

كالخوف واما قليلاً قليلاً كالحزن ومنها ما يحرك الحرارة دفعة

الى داخل البدن ودفعة الى خارج البدن كالغضب اذا كان [illegible]

تم الكتاب

ستة اسباب الضروريات

علامات

دانستن احوال بدن از جهت اخلاط

صفرا	خون
[illegible]	افزونی رنگ [illegible] خواب [illegible]
[illegible] شدت عطش	كدورت [illegible] سرخی رنگ [illegible]
ضعف [illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]
[illegible]	[illegible]

[illegible]

بلغم — علامات

سفیدی لون سستی بدن [illegible]

کثرت آب دهن [illegible]

[illegible]

سودا — علامات

برودت و لاغری بدن سواد لون

[illegible]

[illegible] مالیخولیا

صداع و شقیقه

دموی — صفراوی

[illegible]

علاج [illegible]

بلغمی — سوداوی

[illegible]

علاج [illegible]

سرسام

دموی — صفراوی

علامات [illegible]

علاج [illegible]

[illegible]

مالیخولیا

علامات [illegible]

علاج [illegible]

صرع

[illegible]

سوداوی

علامات [illegible]

علاج [illegible]

سکته

علامات [illegible]

علاج [illegible]

دموی — صفراوی

[illegible]

علاج [illegible]

در دکوش. ملی [illegible]

از حرارت یا رطوبت یا سده دماغ [illegible]

دموی

علاج نصد [illegible] [illegible] [illegible]

با عصب [illegible] [illegible]

و نطوس [illegible] [illegible]

[illegible] بنفشه [illegible]

بادام و گلاب [illegible]

آب غوره و ماش و عدس

سوداوی

علاج [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

خون

علاج [illegible] [illegible]

و اسهال [illegible]

و غرغره [illegible]

بلغمی سوداوی

[illegible] [illegible] غوره

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

رعاف

نصد [illegible] و آب غوره [illegible]

و گلاب [illegible] [illegible]

سرد [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

و کافور [illegible] [illegible] عدس

قولنج

مرضی [illegible] [illegible] آن [illegible] باشد یا [illegible]

که [illegible] [illegible] باشد [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] علامت [illegible] آمدن

[illegible] آن [illegible] طعام [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] علاج

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

در [illegible] تقطیر البول

[illegible] [illegible] [illegible]

از حرارت [illegible] [illegible]

علاج [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

در باره [illegible] [illegible]

در [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

استسقا

طبلی و زقی

لحمی

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible]

سبب [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

علاج [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

یرقان

[illegible] [illegible]

علامت [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

علاج [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

وجع الکلیه

علامت [illegible] [illegible] علاج

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

وجع [illegible]

با حرارت [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]

فالج و رعشه و تشنج کزاز — خناق

[illegible] خناق آمده

بار [illegible] باشد [illegible] بالبوس [illegible]
علاج [illegible] ایارج فیقرا [illegible]
[illegible] و [illegible] زنجبیل [illegible]
[illegible] آلو بخارا [illegible]
[illegible] شراب عناب

[illegible] فواکه [illegible] خیار [illegible]
آب عناب [illegible]
[illegible] بادام [illegible]
خشخاش [illegible]
[illegible]
بادام [illegible]
آب [illegible]

سعال

علاج [illegible]
[illegible] روغن [illegible]
[illegible]
علاج [illegible] روغن بادام [illegible]
نبات روغن [illegible]
[illegible]

ذات الریه

[illegible]
دم [illegible]
[illegible]
علاج [illegible] سپستان [illegible]
[illegible] روغن بادام [illegible]
[illegible]

ذات الجنب

[illegible]
[illegible]
[illegible]

سل

[illegible]
علاج [illegible] شیر [illegible]
[illegible]

خفقان

[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

دق

علامت [illegible]
آب [illegible]
علاج [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

حصبه

منطقه — غثیان — عرق

علامت [illegible]
علاج [illegible]
[illegible]
روغن بادام [illegible]

لقوه

[illegible]

مواظبت دارد ... روز آمد

[illegible] خارج عروق ... با ... [illegible]

... بحران ... [illegible]

علاج ... [illegible]

... [illegible]

حمی سوداویه

... [illegible] ... روز ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

... طعام

... [illegible]

تریاک ... [illegible]

... [illegible]

بحران

عبارتست از وقت کوشیدن طبیعت با ماده مرض و دفع وی با یکدیگر
کوشیدن ماده ... گردد و بحران نیک پدید آید یا طبیعت غالب گردد ماده
مرض ... و بحران بد پدید آید بحران تغییر حال بیمار است ... در بیماری بحران
... وقت خواهد بود ... چهار وقت ... وقت انتها و وقت انحطاط
وقت آغاز مرض ابتدا گویند و وقت فزودن تزاید گویند و وقت بغایت رسیدن
انتها گویند و وقت ... مرض انحطاط گویند و بحران ... در ابتدای
بیماری افتد هلاک کننده باشد و آنکه در وقت تزاید افتد اگر نیک باشد
ناقص باشد و اگر بد باشد ... بحران تام باشد و آنکه در وقت انتها باشد
یا بکمال ... مرض ... هلاک گردد و بحران ... در
روزهای بحران افتد امیدوار باشد ... باشد ... بیماری ماده

فصل در روزهای بحران ... روز چهارم بحران است روز ...
... بحران است ... باشد روز هفتم بحران است روز ... بحران است
روز یازدهم بحران است روز چهاردهم بحران است ... روز ... چهارده ...
روز ... بحران است ... باشد روز هفدهم بحران است
روز نوزدهم بحران است ... باشد روز بیستم بحران است ... چهاردهم
... بحران است ... بحران است
هرچه ... بحران ...

در بیان معانی بسم الله الرحمن الرحیم [illegible]

چنین گوید [illegible] ابو [illegible] الدین بن ملا احمد اردبیلی [illegible] این کلمات [illegible]

که [illegible] در [illegible] ابیات [illegible] سوره [illegible] اعم از آنکه [illegible]

از [illegible] خواهد [illegible] که [illegible] این ابیات را [illegible] که [illegible] بعضی [illegible]

بعضی [illegible] اول [illegible] از جمله [illegible] اشارات [illegible] از

تو اید که گوئیم هست الالم علی لو ان کنت عالما مادمنا [illegible]

لو لم تلتفت اذا الله [illegible] که [illegible] در [illegible] عارف [illegible]

[illegible] میکردم [illegible] است [illegible] این [illegible] شده

[illegible] در لفظ [illegible] هر چند [illegible] حروف [illegible] در [illegible]

با عتبار [illegible] حرف [illegible] اول [illegible] اذا [illegible] جانب [illegible]

افا بلی احضر و الشهود [illegible] که [illegible] را

در آیه [illegible] که اگر [illegible] این [illegible] که [illegible] نه

که [illegible] باشد [illegible] است [illegible] در [illegible]

زان [illegible] در اسم [illegible] در [illegible] است

[illegible] اسم [illegible] اول و الکسر مع [illegible]

[illegible]

فقها و القصص [illegible] همزه [illegible] همزه [illegible] بعضی [illegible] شده

[illegible] در این [illegible] است [illegible] اسم و [illegible] اسم و [illegible]

سمی [illegible] در این [illegible] است باعتبار عدم [illegible] و لک [illegible]

المحذوف [illegible] که [illegible] است [illegible] شده

باعتبار است [illegible] که [illegible] حروف [illegible] علی [illegible]

و این [illegible] است عن تعرض [illegible] الجاهلیة

[illegible] اهله [illegible] که [illegible] خود را

[illegible] در ایام حضرت [illegible] بعضی [illegible] اول

[illegible] اهله و [illegible] ای [illegible] الله [illegible]

لا کنایة [illegible] در [illegible] که [illegible] را [illegible]

[illegible] است [illegible] که [illegible]

نقض و [illegible] اول [illegible] و القصص [illegible] الاخبار احسن [illegible]

در حدیث [illegible] اسلام [illegible] را [illegible]

در [illegible] است [illegible] که [illegible] باعتبار [illegible] غیر معقول است

فإذا اشتدى على حي من الكرم   ومن يشابه ابه فما ظلم

یعنی پدر خود [illegible] عدی پسر حاتم در بخشش و کشیدگی شهرت [illegible]

شاه در باب [illegible] در وجه استعمال شده [illegible] و [illegible]

در یک [illegible] ان اباها وابا اباها   حد بلغا

في المجد غاياها [illegible] [illegible] پدر [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] در حال [illegible] [illegible]

این [illegible] در [illegible] اول استعمال [illegible] [illegible]

[illegible] استعمال غايتاها در حال [illegible] [illegible]

كالمجنون واعين [illegible] الهموم بالماطرون [illegible]

شب [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ماطرون [illegible] [illegible] در استعمال ماطرون [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

بجای [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]   ولها بالماطرون اذا اكل النمل الذي جمعا

نصر [illegible] ان زن [illegible] در ماطرون چنان [illegible] [illegible]

[illegible] آنچه جمع کرده [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ضعیف   دعاني من نجد فان سنينه   لعبن بنا شيبا

وشيبننا مردا [illegible] [illegible] [illegible] سالهای [illegible]

[illegible] ساخت ما را در حال پیری [illegible] در حال جوانی [illegible]

[illegible] بجای [illegible] شده [illegible] [illegible]

فما دام يبقى السواء   وحل خافوق حلّ الاربعين

یعنی چه [illegible] [illegible] که [illegible] چهل سال [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] على اخوديك [illegible]

وما هي الا لمحة وتغيب [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] اعرف [illegible]

والعيانا   [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

در دیوان شیخ را که شهرت ... از بنی لبنان و چنان نام المحتفی است و شاهد این ابیات در [illegible]

یکی از شیخ نول شیره و دیگری در حرای عمه ورده است یعنی الف یا ابتاه ادمحی

القلائد والنوم لا ما الف العناک من حی بن عوف له اسان

وللیحوش نوضا ثبات یعنی ای پدر پدر اگر دیدی که [illegible] است

چشمهای من از گریدن کیک که این صفت دارد از درست و [illegible] است

و بالای سره از دو و شاهد این بیت در غیل است که بعض نول استعمال شده [illegible]

بر لغت غیر مشهور شعر و تهامی اذ رعاف و اهلها مبعوث ادنی

داد ها الطرعالی و بهم از شرق تحت آن تجربه را و خال کرد [illegible] است

با تجربه در ارسند و این صفت دارد در کمترین خانه [illegible] در نظر [illegible] آرد

و شاهد این بیت در ادرعات که حالت در ادرد [illegible] را در ها

مبنون دیگر آنکه غیر [illegible] بعضی [illegible] اما [illegible] دلیت

الولید بن الولید مبارکه شدید باضاء الخلافه کاهله

فیه [illegible] در حال سمیت [illegible] دوش درا

و شاهد این بیت در بدل کردن ریبه آخر اکبر و باعتبار آن ... جید

که زاید است اما نه بیت ابلیت اسوجی و تلبی تلد لکلی جهد

با العلیخ المسک النحک ب بار در میان من دیدم دوش یار از در یار

بیالیدن روی خود عنبر رشک که ... و این خطاب بر دوست

و این بیت در شواهد است و شاهد این بیت در اقلان نوشت

از فصل یعنی تاریخ اعال زناب حارم اما خلاف بعضی گویند شاد پر زینی

تند کلی است مراد اول در جواب استفهام بوده خرف گفته اند و صد

و بعضی دیگر گفته اند احتمال دارد و بدلکی حال شده از پی و بعلت آخر [illegible]

شاهد این بیت و ما نبالی اذا ما کنت جارتنا ان لا یجاورنا

الاک دیار با تت ما از آنکه گفته که [illegible] یا لانکه [illegible]

سوای تو احدی و شاهد در والک است ضمیر متصل به الا [illegible] جهت

ضرورت شعری و این شاذ است و اصل آنکه بود منفصل شده الا ایاک

لو جهلت فی الاحسان بسطة   انا الهماة شقوا لکوم دلیل

یعنی اگر از روی نو در حالی حال [illegible] درست [illegible] که آل البسط دال [illegible]

بآن [illegible] نسبت دالد که این صفت دارد که کریم است [illegible] این بیت

در انا الهات [illegible] مقصود [illegible] ضمیر و اصل این بوده که مقصود [illegible]

که [illegible] انا الهما ایاه   بالباعث الوارث الاموات قد ضمنت

ایاهم الارض فی دهر الدهاریر   یعنی قسم بخدای که

بر انگیزاننده و وارث است اموات را [illegible] که زمین را

زمین در روزگار قدیم یا از قدیم [illegible] این بیت [illegible] ضمنت

ایام است [illegible] ضرورت شعر ضمیر مقصود [illegible] اصل این [illegible]

اعال دفت قومی کعل بالطس   اذ ذهب القوم الکرام

لیس [illegible] شر دم قلیله [illegible] شرون ریک روان [illegible]

[illegible] قوم کرم [illegible] این بیت [illegible] نول [illegible]

[illegible] حذف [illegible] ضرورت [illegible]

[illegible]

کسانیکه جا بواد قال اللهبی   اضادته و احقد حل ملط

یعنی [illegible] مثل [illegible] جابر [illegible] چو شد [illegible] بدین [illegible]

[illegible] حال خود را [illegible] در لیلی [illegible] که استعمال شده [illegible]

بجهت ضرورت شعری [illegible] که این حروف [illegible]

[illegible] دارد   فعلت اعتی الی القدوم لعلنی   اخط بها قبرا

لابیض ماجد   یعنی گفتم [illegible] زیارت [illegible]

تا آن [illegible] غلاف [illegible] شمشیر بزرگ [illegible]

که [illegible] مسابقت کلام محمد [illegible] الاسباب

اسباب السموات ذکر شده   والی [illegible] لیلی [illegible] والی

علی ذالک [illegible] که [illegible] کرده‌اند [illegible]

که [illegible] حالت آنچه [illegible] است [illegible] دارم [illegible]

[illegible] این بیت [illegible] شده است [illegible]

أيها السائل عنهم وعني لست من قيس ولا قيس مني

يعني اى سؤال كننده از قوم معروف بسم خرج از قبيس وقيس از من درج

در دو حرف جاره است از ضعف نون وقايه از جهت ضرورت شعري

وهي خلة حلو الصلب اللهم حاشا لي الي مسلم وملة

يعني در جايي كه بودم در ميان قومي كه آن قوم بت پرست بودند در آن

مسلمان بودم و بعضي دين مسلمانم و مجوس و نصاري ...

كه نون وقايه داخل شده در اصل علوم الكان است بعد ... دين قلي

من بني الحيين ندى ليس للامام با الشيخ الملحد

... پدر عبد الله بن زبير است امام ملحد ...

... پيش بعضي گفته ... گذب ...

كم جمع بين اللقيين ابلغ هل بلا وابلغ من سليها

غني حل ... بعض القول ... بان ذا الكلب

عمراً واخلي نسباً يبطن سربان بعوي قوله الله

... عجيبه ... كسر را ... كه ايشان ...

وحال آنكه بعضي جرعهاي ايشان ... با آنكه ...

از جهت ... ده شيريان ... سته مي ... از طرف او كه ...

... ... بر هم و اين تقديم ... است ... ... از ...

واكنده و غيره و از ... مال ... مانند از علامات ...

دابت ... او لا ... ولا اهل هذا الطوائف

يعني ديدم ... حبر را ... ست از دروان ... جان و ... الكار

نمازند ... از آنكه ايشان را رحم ميكردم و ... نمي ... خوردي

كه ... اهل جبه ... و ... شده ...

يا كاف ... ره از لام ابني كليب ... الاول ... ولا

ويك الاعلال ... اي ... كه ... ايد ...

نان را ... ده اند بند ... از گردن ايشان

... ... الله است كه حذف كرده اند نون را جهت ...

هما اللتا ولدت تميم وقيل فخر لهما تميم

یعنی این دو زن آنچنان که هستند در خوبی که اگر سر شده

ایشان را تمیم هر آنکه فخر عظیم کند بر قبیله تمیم را شاهد است و گواه

بون اللات بنار یعنی و عمده و دلیل اتحکم است قبیله

ونبلي الاولى تستلئمون على الالى تراهن يوم الروع كالحدأ القبل

یعنی قوم دیگر دانند روزگار جوانانی که سوار اند بر اسپان جسته که گویندشان

توان اسپان را روز جنگ مثل موش گیر در سیر زرانند اخته

در دو موضع است یکی اولی اول بمعنی الذین استعمال شده و در عقلا دارد

در کلام الله در غیر عقلا شاهد دیگر الفدق و بمعنی الذین بمعنی الذین تقریر جمله واحد

علی الاول است الذی یقوله را آمن بجهت که عقلا دارد حرکت

لله در صحب صاحبوا يوم النخيل غارة ملحاحا

یعنی ... گو هر دو ... شدیم جمع گردیم ... در جنگ اسم ...

شاهد در الذی است ... تجرای جمع مذکر سالم شده ...

فأبانا بأمتن منه علينا اللاء قد بهل والمحمود

نیز ... ازو ... آنچنان ...

گو هر بعضی برای کنارهای خوشی شاهد در الفدق اللائی است یعنی الذی

برجع مردان و قیاس آنست که الفدق گفتن از جمع تثنیه است بمعنی الذی

أسرب القطا هل من يعير جناحه لعلي الى من قد هويت أطير

یعنی ای گروه مرغان آیا کسی هست نزد شما

که عاریه دهد من بال خود را شاید که من بآن کسیکه خواهش

دارم دوست پرواز کنم شاهد در الفدق من بمعنی الذی است

از جهت آنکه در کلام عرب چیزی را بمنزله عاقل فان الملوحة

الی رجل بعض ذو حضرب وذو طوبت

یعنی ... ایشان ... آنچنان عادت ...

کنند ... شاهد در الفدق ذو بمعنی الذی

بر ... عرب ... تقرینه ... واقع ...

طائیه ... ذو بمعنی الذی است

فأتاهم کرام موسرون لقيتهم فحسبي من ذي عندهم ما كفانيا

یعنی ... آنچه ... کردم ... کافی است

از نحوی در نزد ایشان آن مقدار که کفایت کند در نزد ایشان است
مستعمل شده معرب بیا در صلات جر و مشهور آنست که ... است والکوفة
ذات اکو حکم الله به بفتح با و سکون ... ها ... که او حرکت
حرکت ها را ... حرکت ... با الف ... با الف ... حرکت
که خدا اکرم است ... جمعها
موارق ذوات منقض یعنی ... گردم
آن ناقه را از ناقه های ...
در ... است یعنی الا آخره الاسلاف
ماذا ایها الرجل اتحب ... ضلال و باطل
یعنی ... ای دو نفر از شخص ... چه چیز است آن چیزی که ...
آیا نذر است ... ضلالت و بطلان ...
اسم موصول است یعنی الذی ... استفهام ...
نفت علیک ... علیک اماره امک
و هل ... طلیق یعنی ای ... است ...
ای ... ما ... که ... را

را که ... شده از جنس است و ... للفرس ...
اسم ... باسم ... شاه ... که ...
کو ... موصول است و ایشان ... ما ...
و ... صله اوست مع خلاف دیگران که اسم اشاره ...
وجه ... حال و طلیق را خبر دان قول ترجیح دارد ...
... ادمی و ان کنت دار یا ...
بین الجمرام ... هو الله ما ... و ... منکم ...
و ... و لا ... یعنی قسم ... اگر ... آنجا ... چیز ...
رسیده ... با ... آنچه ... مردم ...
بهر که موافق باشد ... است ...
در حذف موصول است ... اگر ...
نباشد یعنی ... چنانکه صاحب ... سلیم
ما انت بالحکم الترضی حکومته ولا الاصیل ولا ذی الرای
والجدل

یعنی نیست تو حاکم آنچنان حاکم که مرضی باشد حکومت
او و نه اصیل و نه صاحب فکر و شدید العداوة نیست و شاهد
این بیت در زمین است که فعل مضارع صله ال واقع شده از جهت
آنکه بر دور رضا حی صفت است و الف لام بمعنی الذی است
و این حکم در نزد دیگران اعم است بضرورت شعری خلاف
مر ابن مالک را که بضرورت قایل نیست و تخصیص بضرورت
شعری نمیدهد و در نثر نیز تجویز میکنند اما قلیلا و درین قول
اکثر علمای عرب گفته اند که پیش ابن مالک ضرورت شعری مخصوص
در تعبیر صیغه مفعول بجای مستقبل وارد است آنچه وارد است
نوعی که ذکر شده در شعر من القوم الرسول الله
منهم لهم دانت رقاب بنی معد
یعنی من از جمعی هستم آنچنان جمعی که رسول خدا از ایشان است
و درین

دارند برای ایشان تواضع و فروتنی کرده اند گردنهای جمله
بنی معد شاهد در اتیان جمله اسمیه است بجهت الف لام
در این شاهد است و ضرورت من یعنی بالحلم لا
ینطق بما سفه ولا یحد عن سبیل الحلم والکرم
یعنی کسیکه خواهد مردم را که او را مدح کنند به آنکه شرط بالحری
که خاص است او به دلیل کند از طریق حلم و کرم شاهد در صدر صله بالموصول است
که مبتدا باشد با اینکه صله طول ندارد و ضعیف است و جایز است
ما کان عاجله یعنی هرگاه چیزی که در گردن او تعجیل است در نیو...
نبینداز نه جای کار کار خیر است و بالاتر از همه کارهاست ای کاری که
شاهد در حذف عاید منصوب است بعد از فعل نص کالات
و این حکم بفعل تام اختصاص دارد ما الله موليك فضل
فاحمدنه به فما لدى غيره نفع ولا ضرر یعنی آنچه که خدا
عطا کرده است بتو از فضل است ستایش کن او را بر آن فعل پس نزد غیر او

یعنی در ضرر و التقدیر ای الذی اعطاه الافضل شعر در صفت
عاشق محبوب و صفت و این حذف بعد از فعل زیاد از صفت
وَلَقَدْ جَنَيْتُكَ اَكْمُؤًا وَعَسَاقِلًا وَلَقَدْ نَهَيْتُكَ عَنْ
بَنَاتِ الْاَوْبَرِ] قسم بخدا هر آینه چیدم علفی را چنانچه تو که اکمؤ است
و عساقل هر دو نام [illegible] است و منع کردم ترا از چیدن نبات
اوبر و نبات اوبر بتقدیم الباء علی النون انها علف است [illegible]
شاهد ورود یا ادت الف لام است در او جهت ضرورت شعری و اینه
لَمَّا اَنْ عَرَفْتَ وُجُوهَنَا صَدَدْتَ وَطِبْتَ النَّفْسَ
یا قیس عن عمرو یعنی دیدم ترا اورده هسکه شناختی تو ما را
و از یار دوکتر [illegible] اعراض کردی و خوب شدی ترا از جهت
نفس ای قیس از کشتن عمرو را که او را دفع کردیم شاهد در دوم
تمیز است معرف بلام و حال آنکه تمیز در نزد جمهور مستحق منکر است
و جواب ضرورت شعری است اَمَاتَ الْعُزَّى اِنْ مَوْلَاكَ
مِنْ رَاعِ بِهِنَّ فَاَنْتَ لَهُ بِحُبُوحَةِ الْهَوْنِ كَائِنٌ

نعیم تحویل است اگر سوال [illegible] عزیز شده [illegible] چند دل است پس تو [illegible] حضرت [illegible] شاهد
و هی علی صیغة المجهول ضمیره راجع الی المول شاهد در حذف [illegible] را ای
و متعلق است [illegible] مذکور و این شاهد است و جمله است [illegible]
و مراد از سوط [illegible] قسم است با معنی ما اراد [illegible] شاهد [illegible] المعرف [illegible]
شعر خَلِيلَيَّ مَا وَافٍ بِعَهْدِيَ اَنْتُمَا اِذَا لَمْ تَكُونَا لِي عَلَى
مَنْ اُقَاطِعُ یعنی ای دو دوست ما [illegible] وفا کننده [illegible] بقول [illegible]
[illegible] از قطع الف [illegible]
شاهد در [illegible] که [illegible] خبر ای [illegible] عشاق
[illegible] فَسَوَّفَنَا وَنَجْمٌ [illegible] اِذَا [illegible]
[illegible] كُلُّ شَارِقٍ [illegible]
ستاره [illegible] روشن بود [illegible] طاهر شد [illegible] روشنی [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

الى حال لا يا على زاده در نفعهای فرزندان ما اندر دو جهان ها

پس هاى شان فرزندان کشنده اند و فرزند نیک [illegible] شاعر در نفعه [illegible]

بر [illegible] [illegible] در تعریف [illegible] تقدیم و [illegible] [illegible] با ول [illegible]

پس از اول خبر مقدم است [illegible] الا [illegible] عليهم [illegible] الا

نیز این و در کار [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

شاعر [illegible] خبر [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] مردم [illegible]

واقع شده در [illegible] و قوله صلى الله عليه وسلم لولا قومك حديثو عهد

بالاسلام لهدمت الكعبة [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] قوم تو از اسلام [illegible] [illegible] چون تازه اسلام شده [illegible]

[illegible] در اسلام [illegible] اند هر آینه [illegible] [illegible] کعبه [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] شاعر [illegible] چون [illegible] [illegible]

[illegible] تمنوا الى الموت الذى يشعب الفتى وكل امرئ

والموت ملتقيان [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] شاعر [illegible] [illegible] [illegible]

در [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

ذات [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

یعنی اگر [illegible] صاحب [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] در [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

در [illegible] زبان [illegible] ربط دادن کلام عرب [illegible]

[illegible] شاعر [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] ببذل وجه سادتی قومه الفتى وكل

والموت ملتقيان [illegible] [illegible] عليك [illegible]

نیز [illegible] [illegible] شده و این شخص در میان قوم [illegible] [illegible]

[illegible] شاعر [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

كل من يهدي الثناء كأنما [illegible] [illegible] [illegible]

یعنی [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] شاعر [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] غفر الله ما [illegible]

ان [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

خداوند عالمیان شاهد است و حاکم در آنکه بسم [illegible] ثابت [illegible] ترکیب تو

چه فرود آید بر سرم گوارا دو چشم صاحب چشم شاهد در محل گول اسم غالب [illegible]

محل فعل خود است [illegible] وجمله حالیه کلاً منصوب است خبرش در منصوب [illegible]

خبرش است لا طیبَ للعیشِ ما دامت منغّصةً لذّاته بادّکار

الموتِ والهرمِ یعنی خوش نیست مرا که یاد کردن لذات او [illegible]

موت و پیری شاهد در تقدیم خبر دام است بر اسم سلی ان جهلت النا

س عنّا وعنهم فلیس سواءً عالمٌ وجهولُ یعنی از ما و از ایشان

با حوال ما و ایشان بپرس از مردم و حال عالم و جهول برابر نیست

شاهد در تقدیم خبر لیس است بر اسم او [illegible] شعر رهی [illegible]

هل تعلمون حول بیوتهم فما کان آباؤهم عطیة عود[?]

یعنی ایشان [illegible] کفار [illegible] در اطراف [illegible]

بسبب چیزی است شان [illegible] عطیه [illegible] و از آن ایشان

شاهد در [illegible] خبر کان است [illegible] اسم کان و خبر کان [illegible] عطیه

یا آنکه ظرف و جار مجرور است پس اسم کان ضمیر شان و جمله

عود اباهم خبر کان است [illegible] شدن با عاطفه [illegible]

[illegible]

أنتَ تکونُ ماجدٌ نبیلُ إذا تهبُّ شمألٌ بلیلُ

تو [illegible] بزرگ و عظیم [illegible] شمال بادی [illegible]

شاهد در زیادتی کون است [illegible] خبر [illegible]

اصل [illegible] کان است [illegible] جیاد بنی أبی بکر

تسامی علی کان المسوّمة العراب [illegible]

پسران ابی بکر [illegible] دارند [illegible]

کان است میان جار و مجرور [illegible] بعض [illegible]

واقع شده [illegible] لا یؤمن [illegible]

حلقة لا ضاق عنها السهل والجبل

صاحب [illegible] در [illegible]

[illegible] در [illegible] کان است [illegible]

البلاغی [illegible] وجه [illegible] لمکان [illegible]

فالی الله [illegible]

زنهب باده یعقوب زهر اشتق آن ناقه بچه خود سوار کوه

شاه ورزه ف کانت است بعد از زلال دایما تلیلیست قطامع

ایهٔ دهاوها اصمی اذناها ضمیر بر دهاوجب تداوه

ملاوه ها تینیه ضمیر بر ده است نیاه امروز چه گرم است وقت حلاج

او ضمیر راجع بناحیه ضمیر را در هر جا بر نبادن شده و روز بیادنی

اصع داری است باشند و در اباخراشة اما انت ذا النفر

فان قومی لم تاکلهم الضبع در ابا خراشه اگر قسم توحلیت

لشکر بنار بجهة پسر بر سلکه قوم تحقم نخورده است ابو اسل قحط با کفار نوح

در ضرف کان است بعد از آن خانه با حذف لام و در شرام تو ویقی

ما و انقضاء ال ضمیر متصل و هر که را آن که و آگاهی در فن نحو باشد

نیادر این باعث ملال خود هر بود و الدلائل فروه مع التطویل و تو

التوزه را دهجس وکیل لی شفعا لهم لا ذو شفاعة

یمین قلیلا عن سوادین فادیع نیز بس تحقیق مراتبیت خواب

در زودی بیت ها ضاعت حیات نار کردار مرد قصه ارانیه

این حدیث و یعقوب تا کتاب در جواب دیدن حضرت رسول صلی الله علیه وسلم

نه اسلام آورده و رفت بمدینه قصیده را بحضرت خواند و ورد بعد از رسول

جواب است بپانزده باید بر بر زده وال ملت الاکلی الحی لوادلم اکن

با معلم انا احتیج القوم اجمل [illegible] اگر در دراز که شنید سهل کتاب تسلیه

دستم می گمارند کنند ایان را ارجعه لنعطم فو بهلل راسته در کلک شیخ

سدوران خبر کان سنیه نیست بیان زده بر باده ربطک برد نعمل لاشمی

علی الارض باقیا ولا [illegible] مما قضی الله و ضیا

نیز حر کن پس بخواهد اوحری زرباین [illegible]

لذا که خداوند عالمیان مقصد که شده در هر دو سطر بیست

عمل لیس کرده حلت سواد القلب لا انا باغیا

سواها ولا فی حبها متراخیا بعد از آن [illegible]

نعمت کنند ضمیر او را دیدم [illegible] ضعیف شده

در عمل کردن لا است در معرفه عمل لیس را داین شاذ است

مَنْ صَدَّ عَنْ نیرانها فانا ابن قیس لا براحُ

اعراض نماید از آتش جنگ پس منم پسر قیس زوال است مرا

شاهد در حذف خبر لا است در عبارت از لات [illegible]

[illegible] إنْ هو مستولیاً على أحدٍ إلا على

أضعف المجانین [illegible] بیت او مستولی بر احدی مگر بر ضعیف دیوانها

شاهد در عمل که ان نافیه است عمل لیس کرده واین نادر است

دیگر شاهد در عدم ضرر [illegible] از دیگر خبر الشرف فی

لعل الحا دائما لا تکثرن انی عسیت صائما

بسیار مگو شدید ملامت [illegible] شاید [illegible]

روزه دار شاهد در خبر عسی است که مفرد استعمال شده [illegible] نادر است

خبر [illegible] اسم [illegible] فابت الى فهم

وما کدت آئبا وکم مثلها فارقتها وهی تصفر

رجوع کردم بقبیله فهم [illegible] رجوع [illegible]

[illegible]

نماز رفت [illegible] از دنبال [illegible] ضیغم و [illegible]

شاهد در ذکر خبر کاد است [illegible] عسى الکرب

الذی امسیت فیه یکون وراءه فرج قریب

شاید غصه [illegible] از دنبال [illegible]

شاهد در استعمال خبر عسی است بدون ان [illegible]

ربع عفاه الدهر طولاً فانمحى قد کاد من طول البلى ان یمصحا

منزل [illegible]

[illegible] شاهد در وقوع خبر کاد

مثل عسی [illegible] ولو سئل الناس التراب لاوشکوا

إذا قیل هاتوا أن یملوا [illegible]

[illegible] شاهد در

اتصال خبر [illegible] یوشک من فر من منیته

فی بعض غراته یوافقها [illegible]

[illegible]

خود آورده در زنجیر ... است که استعمال شده در مصراع بر دل

ان مثل کاد کرب القلب من جواه یذوب حین

قال الوشاة هند غضوب وکرب نقطع الا بعیر کاد

نیز که ... است ... دل از سوزش محبت او نزدیک است که گداخته

شعر ... مغضوب است ... در زنجیر کرب است سقاها

ذو و الاحلام سجلا علی الظماء کربت اعناقها ان تقطعا

آب داده عروق را ... عقل از دلو ... نزدیک

بود ... آن عروق قطع شود ... در زنجیر کرب است ... کرن

در این قلیل است و باعث ضرورت شعر است فو ... که

از حالات ... خلاف الاناس وحوشا یبابا

نزدیک ... ماموس ... الس ... است

... زنجیر ... است

...

و ... دراین ... و اعلم ان تسلیما و تو کا

الا مشابهات و لا سواء یعنی که سلام ... سلام ...

هر آینه ... شده و ... نرسیده ... که ... تسلیم ...

... در زنجیر ... نرسیده ... و دخول لام است ... در زنجیر ...

در این ... است ام الحلیس لعجوز شهربه ... من اللحم

تعطم الرقبة ... هر آینه عجوز است ... چو ...

به ... گوشت ... با ... استخوان ... در ... است ... ... را

در دخول لام است ... زنجیر ... در این ... است

... و ... لام ... است بلوموهی فی ...

لیلی عواذل ولکننی من حبها لعمید ... است ...

... کنند ... که ... است که ... از ... تو ... خاطر

... عشق ... که ... عشق ... و ... در دخول

لام است ... زنجیر ... که ... ان ...

قائل شده‌اند و مصرع اول این بیت در دیوان صاحب نقد نیست

و اما در دیوان حماسه نقل شده و شارح ابن عقیل هم ذکر کرده

انّ الخلافة بعدهم لذمیمة … و خلائف ظرف لمّا احمد

در بیتیکه خلافت بعد از صفات … هر آینه حقیر است … و قریب …

ظریف … است با آنها از کنیه … ضعیف … حاصل … نیست

این است که صفتی … ظرفست و … شعر …

نمی‌شدم … ظریف … شعر در دو قول …

در موضعی … چندان … بیت جهت ذکر شدن انّ در …

… قالت الا لیتما هذا الحمام لنا الی حمامتنا …

نصفه … گفت … آگاه باش …

از … کبوتر … با نصف این کبوتران که …

در مجموع … چنانکه معلوم نیست … صاحب مطلع …

مذهب … گفته شاعر … نصف …

صد … شاه در … است که برای … کافه حرکت است

که عمل رفع کند یا نصب … اعراب الکلام معلوم شود

الف الوسیع الجود و الحزن … الی العباس و الصدقا

عجیب … العباس …

رفع عظیم در ضمن … شاهد …

در … و خفیف … شعر …

قبل از رفع … مکسور شده اما … نصب است …

فاعلموا انا و انتم بغاة ما بقینا فی شقاق

و تقدیر الکلام … اگر کامل … آنچه ما میگوییم پس …

… طلب کنند … خلاف راه …

… در دنیا شعر در عطف هم … انّ … رفع

خبر … ذلک … اکابر …

الضيم من آل مالك   وإن مالك كانت كرام المعادن

یعنی ابی پسر منع کنندهٔ ظلم از اولاد مالک است از قبیله که معدنهای کریمه

و ذکر نکرده لام را بعد از ان از جهت عدم التباس بان نافیه زیرا که مقصود اثبات است

شلت يمينك إن قتلت لمسلما   حلت عليك عقوبة المتعمد

یعنی شل باد دست راست تو [illegible] که کشتی مسلمانی را و واجب است بر تو عقوبت کسی که عمدا کشته

در قتل   شاهد در ان قتلت است که بر غیر ناسخ داخل شده و این شاذ است

غیر مقبول و مبعد در قول رؤبه است   في فتية كسيوف الهند قد علموا

أن هالك كل من يحفى وينتعل   ثابت بعضی در میان جوانان

دلیر که شمشیرهای هندند در تندی و صفا و تحقیق میدانستند که هالک است

هر پوشنده و نکرده شاهد در قول ان مخففه است که جمله اسمیه   لقد علم ا

لضيف والمرملون   إذا اغبر أفق وهبت شمالا

بأنك ربيع وغيث مريع   وأنك هناك تكون الثمالا

تخصیص در دانسته شد و ان مخففه ان هرگاه بجار الود باشد ادبی برود

بار ثمال انکه تو بهاری و باران نافع و تحقیق تو فریادرس [illegible] دستگیر شاهد در دو جز

اسم ان مخففه است جهت ضرورت و خبر واقع شده از از دول بعد دار [illegible] کلمه

علموا أن يؤملون فجادوا   قبل أن يسألوا بأعظم سؤال

یعنی دانستند عطا گیرندگان که امید دارند پس جود کردند قبل از آنکه سؤال

کرده شوند باعظم سؤال   شاهد در عدم فصل است بیکی از چهار چیز مذکور میان

ان و فعل که خبر واقع شده و متصرف در اسم ان محذوف است ای انهم یسئلون جمله

فعلیه خبر است   ويوما توافينا بوجه مقسم   كأن ظبية تعطو

إلى وارق السلم   یعنی روزی در برخورد آن با ما بچهرهٔ نیکو که گویا

آهوی است که میل میکند برگ درخت را   شاهد در کأن مخففه است

از مثقله که اسم را حذف کرده خبرش مفرد است و این شاذ است

فقام يذود الناس عنها بسيفه   فقال ألا لا من سبيل إلى هند

پس برخاست آن شخص و منع کرد مردم را از آن مجمع پس شر خود کفایت کرده باشد

زینت هیچکس را راهی بسته نفی مجموعه شد و رد کرد همه آنچه مستوجب است

جهت ضرورت و عدم عمل کردن لا دو جزء را مانع الحدود نیست

هذا لعمرکم الصغار بعینه لا ام لی ان کان ذاک

ولا اب این کار در عمل قسم کند تا د حالت نصبیه و جهره رفع

بیان شده اگر این کار در شاعر نسبت داده اند واقع شده تنها در دو بیت

در صفات گفته اند که لا لو عطف کرده اند اسم لا را در او عمل لای جنس

لا نسب الیوم ولا خلة اتسع الخرق علی الراقع

نسبت منظور است امروز و نه دوستی و صحبت هر از پاره پاره رای رفو

کردن و میان جران این رخنه نیز نیست برای کسیکه بسیار نکته دانسته باشد

شاهد در رفع لا دوم است و عطف نیست بر محل اسم لا در سابقه بار دیگر

لا در این ترکیب الا رجلا جزاه الله خیرا یدل علی محصلة تبیت

نیست غیره شود در آن بجز همی راه جمع شده باشد در را هادی داعیه

[illegible]

جزای خیر که دلالت کند مرا بر زنی از تراب معدن خاک کند

و هیچ بیند باید باشد تحصیل خوش کند بر خلاف حکم که در نظر آن شعر

در شعر انشاء شده تمام در نصب رجلا است بفعل مقدر که محذوف

در تقدیر نیست بیدار الا عوضه و بعضی جدید مرفوع گفته اند بجوابه

و این قول ما لا بسیار زیاد است فلا لغو ولا تأثیم فیها

وما فاهوا به ابدا مقیم نیست لغو و گناه در بهشت

و هر چیز که از ایشان با دلکلم تکلم کنند همیشه است و هرگز منقطع نشود

شاهد در ان است و عمل داده اند لا را بر جنس که بعضی

بفتح شده فلا اب وابنا مثل مروان وابنه اذا هو

بالمجد ارتدی وتأزرا پس نیست پدری و پسری مثل مروان

و پسرش هنگامیکه او به بزرگی رداء انداز و دار آزاری بر بندد و این

کنایه است از احاطه بزرگی از سر تا پا شاهد در این است که نصب

و عطف نیست بر لفظ اسم لا یا محل قریب او از جهت انکه

الاطفال الافرشان عادية لا تجشموکم حول الله شر

یعنی سیصد شانزده زن مردمان اگر سواری در حال ادادت

کر جیفی [illegible] زدن شان در اطراف شور ها از اطلاع سعده بخشوا

صد است در عشق زیر خوردن شعر در قصه توضیح است را کار رنا

عمل لا بکمال هو الا عمر ولی مستطاع رجوعه یا کیف

ما اشتبت بك العقلات که شیخ عمر سکینت [illegible] دارد

[illegible] و منظور رجوع از رجوع کند پس روکند چیزی را که [illegible]

با دوست غفلت شعر در آنست که [illegible] شده باز [illegible]

و عمل سابق [illegible] خوب است وایت الله اکبر کل [illegible]

معادلة واکثرهم جنودا دلتم ضد از عالیها را بزرگ [illegible] آشنا

زمین چشک شعر در رای بیقی [illegible] است [illegible] زاده مفعول [illegible]

جند [illegible] اکبر [illegible] است ضعیف الکتابة اهل [illegible]

[illegible]

تخال الفواد یوادی لاجل یعنی گرسنه ضعیف است در [illegible]

از دوستی خود خیال بکند اگر [illegible] که برگردنده اجل شعر در [illegible] آن

رو [illegible] از مفعول اول است وجمله [illegible] الاجل منصوب مفعول [illegible]

دعانی الغوانی عمهن وخلتنی اسم فلا ادعی به [illegible]

ادعی خوانند [illegible] زنان جمله عم خود [illegible] میدانم که برای [illegible]

یابت پس خوانده میشوم [illegible] وحال آنکه نیست [illegible]

ابتدا [illegible] مفعول اول است وجمله [illegible] مفعول [illegible]

حسبت التقی والجود خیر تجارة رباحا اذا ما المرء اصبح [illegible]

ثاقلا [illegible] پرهیز و بخشش را تجارت خوب از [illegible]

[illegible] شعر در [illegible]

[illegible] مفعول اول است و خیر تجارة مفعول ثانی [illegible]

مرادف [illegible] تکبر الرداء فعال [illegible] گفت اجهل حکم [illegible]

انسان [illegible] الحلم [illegible] والجهل [illegible]

در نظر نشد پس تحقیق خریده ام هم را البته از تو بجان سخن خلاف جمیل را خود
لازم گفتم ترجمه در رباعی است و نصب داده ضمیر متکلم را مراد آن است
وجه گفت آه جمله منصوب مفعول انه فلا تعدد المولی شریکک
فی النعمی والملک المولی شریکک فی العلیاء پس گمان
کنی رفیعی را شریک خود در توانگری و این قدر ارفع است
که شریک تو باشد و در هر چیز ترجمه در معنی ظن است و نصب داده
مفعولان را یکی المولی و دیگری شریک قد کنت احجو ابا عمرو
اخا ثقة حتی المت بنا یوما ملمات
غیر تحقیق بودم که اعتقاد داشتم ابا عمرو را از دوستان و صاحب
تا آنکه نازل شده ما را حادثات روزگار ترجمه در اینجا
در نصب داده دو مفعول را یکی ابا عمرو دوم اخا ثقة و جمله
بمعنی [illegible]

دریت الوفی العهد یا عرو فاغتبط فان اغتباطا
بالوفاء حمید دانسته شده ای تو وفا کننده بعهد ای عروه
پس رشک بر پس تحقیق و رشک بردن بوفا بسیار خوب است
ترجمه در دریت مجهول است که دو مفعول [illegible]
و دیگری الوفی العهد فقلت اجرنی ابا خالد والا فهبنی
امرأ هالکا پس گفتم پناه ده مرا ای ابا خالد و اگر جایی نکنی
پس گمان کن خود هلاک شده ترجمه در هب است که امر است بمعنی ظن و نصب
داده مفعولان را یکی ضمیر متکلم و دیگری امرأ و هالکا صفت او است
تعلم شفاء النفس قهر عدوها فبالغ بلطف فی
التحیل والمکر ترجمه تعلم امر بمعنی بدانکه شفاء نفس در مقهور شدن
دشمن او است پس هرگاه چنین است باید مبالغه کنی در حیله و مکر

باعه و ثانی در تقدیر است ز نصب دارد بمفعول اول شعر کما قال شاعر

وقدم تدعه دها و [illegible] حتی اذا ما ترکته اخا القوم

واستغنی عن المسح شاربه تربیت کردم [illegible] تا اینکه گردانیدم

او را برادر قوم و مستغنی شد از پاک کردن دماغ او دست شارب

استغناء او دخول در ملک مفعول است و [illegible] از [illegible]

ثانی در ترکیب [illegible] است ز نصب داده بمفعول اول یا غیر

دیگری را القدم انّ الحبیب علمت مصطفی و دلیل [illegible]

الحبیب مقتفی تحقیق رحمت را دانستم [illegible]

که محبوب [illegible] است [illegible] التعیف الذی

الحبیب ثانی در [illegible] است [illegible] [illegible]

چیزی را از [illegible] مقام هر مفعول است نبّئت [illegible]

[illegible] عنا ولم [illegible] [illegible]

[illegible]

معیر [illegible] کمان [illegible] نمیکند [illegible] کان [illegible]

بعدست [illegible] کمان [illegible] در [illegible] است [illegible]

معنی شده و [illegible] مفعول ثالث است [illegible] شده [illegible]

[illegible] وانّما [illegible] [illegible]

[illegible] کمان میکنند [illegible] است [illegible] است [illegible]

[illegible] اگر [illegible] گفته اند [illegible] شده

[illegible] است [illegible] شده [illegible] [illegible]

ان [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] کمان [illegible]

و [illegible] منسوب [illegible] شده [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] گفته [illegible] شده [illegible]

[illegible] نه [illegible] نه تعلیق [illegible] مفعول [illegible]

کذاک ادبت حتی صار من خلقی انی رایت ملاک الشیمة الادب

نیز خلق من ادب شده ام تا اینکه گردیده ادب اصل و صفت من ...

سبب بزرگ را ادب ... در ابطال ... است تعبیر لازم ...

و ضمیر شأن ... مفعول ... و لقد علمت لتأتین منیتی

ان المنایا لا تطیش سهامها ... هر آینه ...

از حذف ... در علمت ... معلق شده از عمل لفظا ... و لقد علم الا ...

لو ان حاتما اراد من احد المال کان له ذلک ...

حاتم ... بسیار شده ... را ... تمام ...

کلمه شرطیه است از جمله معلقات ... ادات ... مشهور است ...

در شواهد مذکور است ... اداهم ... اما فضلی ...

اخوالا در خواب دیدم ... که ...

در ... دیگر ... شده ... مفعول اول ... مفعول ثانی ...

اعطیکم رای طالب مقولی است ... و لقد ولدت ولا ...

فتی یعتریه الحبیب المکرم

نیز تحقیق شده ... با اینکه ... در ...

نیز برای ... است ... در حذف مفعول ...

باعتبار دلیل دال بحذف متی تقول القلص الرواسما

یحملن ام قاسم و قاسما ... گمان ...

با ... در تقول است ... مفعول ... مثل ...

مذکوره ... است و استفهام ... و مفعول اول ... است ...

جمله ... اجهالا تقول بنی لوی لعمر ابیک ام متجاهلینا

آیا جاهل ... گمان ... را ... جهل ...

برابر است ... جمله ... مفعول تقول است ... استفهام ...

... مفعول اول ... مفعول ثانی ... حالت ...

و حیث ... هذا لعمر الله اسرائینا ... گمان کردن

زن در حالت ... که ... شده ... در ...

... از ... است ... و ... السلام ...

و ... جمله ... است ... قول و مفعول ...

المساوی ... الحجح

در حالت است و نصب دارد مفعول فیه است زیرا که باری [illegible] تعلیم

چون غیر [illegible] مخاطب است وأنت أدالي الله أمر عام

وأدف مستكف وأسمع بدا [illegible] است [illegible] علیهم [illegible]

[illegible] دارنده کلان و [illegible] کننده کلان [illegible] کلان

[illegible] مفعول [illegible] است [illegible]

فلبت قرعة والمقاقعة كأسيها يهدي إلى عراتب الأشجار

خبر [illegible] است [illegible]

است [illegible] سخن [illegible] است

[illegible] است و نصب دارد [illegible]

[illegible] اضافه [illegible] است [illegible]

كأسها [illegible] است فلما عليك إذ المعنى ذلفا

بعليك [illegible] دارد [illegible]

[illegible] آنکه [illegible]

ور خبر است و نصب دارد [illegible] خطاب [illegible] ضمیر متکلم [illegible]

[illegible] وسمعتم بما تسألون فمن حل شموله علينا العلا

ای کار شما این است [illegible] از شما سؤال کنند [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] ضمیر [illegible] مقام [illegible] ضمیر [illegible]

العلاء وأبلت فيسألهم الله كما دعوا جبل أهل اليمن خبر داده [illegible]

قیس [illegible] است [illegible]

[illegible] و نصب دارد [illegible] ضمیر متکلم [illegible]

[illegible] وجبت سوداء الغيم مرتفعة ماكلبت [illegible]

أهلي [illegible] خبر داده [illegible]

[illegible] آورده [illegible] است

و نصب دارد [illegible] است [illegible]

تعلى اقنا والمأوى بنفسه وقد أسلمنا معد وجميع

[illegible]

دور اینکه نه دوش شد در رسیدن نقل شد ... بعد [illegible]

زنقر و شد ... ضرب از بدان نکو ... ضرباً بمع الربع محاسنا القفنا

عن العاتب بچه ... بار ... حرب و ... را و ... درباره

... در جمع آوردن ... است ... جمع ... اصل ... است

دیدی حذف ... است إنّ امرءًا عوّضه منك واحدٌ لعلك

لعلك في الدنيا المغرور حقیق ... در ... سازد [illegible]

... تو در دنیا ... مغرور ... شد در ...

... است ... حقیقی ... نا شده ... دیگر یار ... دارد

لما دنت من دنيه ذنوبهم في جنبا الاشباب الغم ... است

اصرار ... در حرب ... اگر ... آن ... در ... است

... ذکر شد ... فانه ... الا فلا تنسيه ... است

ودنها ولا ارض اثقل اثقالها ... است ... با ...

... دیار ... آن ... در ذکر ... است

... است ... از ... ازار ...

... [illegible]

کها ... ضمیر را با ... نقل ... که ... اند ...

تکلّم ساعة فما اد الاصعف ... كلامها ... و ...

بحرف زدن ... حرف زدن ... با ...

مجت ... در ... بد است ... فما غاب الا الله ...

ذي كرم ولا جفا حظ الاحباء بطلا ...

کرایم ... و جا ... ارزار حرب ... در سابق ...

درین جا ... ولما عصى اصحابه مصعبا ادى علية

لكيلا ما عاب طاع ... یاران ... لکیلا ...

... است ... را ... کرده ... در ... است ...

اما ... ضرورت شعری ... در ... صاحب ... است

حركت على نوليت اذ يحال يخبط السهل والاشال

... هر یک ... و ... وجود ...

آن ... را ... از ... در ...

ليت وهل ينفع شيئا ليت ليت شبابا بوع فاشتريت

... کلمه ... است ... در ... است

لم تعن بالعلياء الا سيدا ولا شفا ذا الغى الا ذو الهدى

بزرگی نمی‌رسد ... عالیان مگر سید را و شفا نمی‌دهد گمراه را مگر صاحب هدایت

تحقیق در جار مجرور درین بیت ... مفعول ... [illegible]

الذا ما ندم تتواضعوا كلا ولكن على اذ اخوانكم ... [illegible]

وميل ... حرف ... [illegible] ... حرام است تحقیق در باب

منصوبست ... حرف ... [illegible]

اذا قيل اى الناس شر قبيلة اشارت كليب بالاكف الاصابع

هرگاه گفته شود کدام ... [illegible] ... کلیب ...

... کلیب ... [illegible]

وما زرت ليلى ان تكون حبيبة الى ولا دين بها انا طالبه

زیارت نکردم لیلی را ... [illegible]

... طالب ... [illegible]

بعكاظ يعشى الناظرين اذا هم لمحوا شعاعه ...

ناظرین را ... [illegible]

... [illegible]

شاهد ... اذا الكنت ترضيه ويرضيك صاحب جهارا فكن

فى الغيب احفظ للود

...

... [illegible]

الفى الناس حتى احدثوهم فيك لا ندرى المال نيل العبادة

... [illegible] ...

... [illegible] ...

... [illegible] ... الجماجم ضاحيا هاماتها

بله الاكف كانها لم تخلق ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... نخلت وطا

نفت لنعم ميانها لدى الستر الا لبسة المتفضل ...

... [illegible]

... [illegible]

... [illegible] ... وان تنعو ...

هو كما افضى العضعضد بالله القطف ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]

ان امرأة دخلت النار فى هرة ربطتها فلم تطعمها ولم تدعها تاكل من خشاش

شى آخر

نیز بر سبیل تکیه و جمل ملقه ، و در ازل بران خاطر که به محور گفته اند جرس [illegible] دیگر را

در نجوز دار خیرات ارض و خیال [illegible] مکسر [illegible] البحر و فسیحها خیرابها [illegible]

قول عرب ان دیگو نه عش و من جو الکلب و عبد الله مفاط

النجیا هو منه اقاملة فقد [illegible] نیز له کلد بیت [illegible]

ز رعیت ز حر و منع و فلان در منظار زیا ست نیز کمال [illegible] دارد در علو [illegible]

چنانکه [illegible] ز ارد و فلان لیت [illegible] دار [illegible]

ب دارد و جهه لکه [illegible] امر دمی شیفته [illegible] همه [illegible]

منصوب [illegible] علفتها تبنا و ماء باردا حتی اشتد

همالة عیناها الف دارد [illegible]

لکنه [illegible] چشمها [illegible]

در دار [illegible] مفعول [illegible]

[illegible] وبلدة لیس لها انیس الا الیعافیر والا العیس

[illegible]

[illegible]

ولقد آ[illegible]

ولقد [illegible] شفاعة

الا [illegible] لیشفعون [illegible] امثال [illegible]

و [illegible] البتول [illegible]

[illegible]

وما لی الا آل احمد شیعة وما لی الا مذهب الحق مذهب

[illegible]

[illegible] حق [illegible] مذهب [illegible]

[illegible] ما لک من شیخک الا عمله الا

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ولم یبق سوی العدوان دناهم کما دانوا [illegible]

[illegible] فلما صرح الشر فامسی وهو عریان [illegible]

[illegible]

خبر داده‌ایم این نوع بران طریق و خبر داده بخوبی این مار را شیخ در رسالت

در عالم پیش واقع شده و لذت نمی‌ارزد طرفه را و اثر و اتباع

کرثمة او شرف فسؤالک ایا فیها وانت المشوق

هر گاه مردخته شود چیزی خود را خریده شود پس خیر تو با نعمه دلو خبر را از شیخ

شیخ در رسالت در روحت باتیه آیه و بردن رشته از طرفه

اما انک لیلی لیست علی ولیتها سوف لیلة الی اذا الشوق

آثار کرمیکم غیر محبوبه را دست بعید از کشته را میان غیر و درد بر ارکله نام لیلا را

شیخ در روح سورت ایس و از نیم محبت جلاله لا اذیوا

سواله وانما اعتذ عیالی شعبة من عیالکا

سوال خود او به عیالیان را حصه برادرم بغیر برو تحقیق شیشه ارم عیال خود

پاره از عیال تو شیخ در رسالت در لفظ عیاله را بجرد آنکه اخفا جیم

قلاد واشرا علی السماء الطفل الصغیر بجاح و اسم بر سر آن تا سند را

از عقیب آن کردن و کشتی نیز از پیران و نظر کردیک شیخ در رساله

در شعار را خبر داده دین حدیث الا کل شیء ما خلا الله

باطل و کل نعیم لا محالة زایل نیز آنکه بس در چیز [illegible]

باطل است

باطل است و جمع متمها آنکه رایت شیخ در رساله ما خلاف [illegible]

و اعتبار را از مصدر نیست در غیب بعد تمثل الملل محمد منا علی فی فا

نیت بکل الذی یهدی ندی موقع طول شهر رمضان [illegible]

بعد عیله بهتر چیزی که خوش دارند نزد ما من چیز تیم شیخ در رساله است [illegible]

در عقیب برادر از مصدر پیغمبر ﷺ حاشا قریشیا فان الله فضلهم

علی البریة بالاسلام والدین [illegible]

تفضیل داده اند [illegible] در اسلام شیخ در [illegible]

قریش را مقبولیه اسامة احب الناس الی ما خلا فاطمة

استدلال کرده اند بعضی ازینا بر [illegible]

و این غلط است بجهت آنکه ما خاص قول رسول الله ص [illegible]

[illegible]

نیز [illegible] آنکه فاطمه را حضرت با کمال محبت [illegible]

رحمه الله لمية موحشا طللُ يلوح كأنه خللُ [illegible]

عیبه [illegible] مجهور است در حالیکه موحش است و نظیر [illegible]

طلل [illegible] است [illegible] شده [illegible] [illegible]

باعتبار [illegible] بودن ذو الحال [illegible] یا صاحِ هل حُمَّ عیش باقیا فتری

لنفسك العذر في إبعادها الأملا [illegible]

در حالیکه [illegible] باشد پس [illegible] عذری در طول دادن [illegible]

آرزوها را [illegible] در [illegible] که واقع شده حال [illegible]

[illegible] إذا المرء أعيته السيادة ناشئا فمطلبها

كهلا عليه شديد هرگاه عاجز گرداند شخص را [illegible] در حال نشو و نما

[illegible] پس طلب کردن [illegible]

[illegible]

[illegible] گفته [illegible]

[illegible]

[illegible]

و [illegible] هرگاه [illegible]

و این از جمله [illegible] مشهور است أفاتن

دارة [illegible] وما بها النفي وهل بلادة فالناس من عادة

[illegible] در حالیکه معروف است [illegible]

[illegible] است [illegible] در حالیکه [illegible] شده [illegible]

[illegible] فلما خشيت أظافيرهم نجوت وأرهنهم

[illegible] که [illegible]

[illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] است [illegible]

[illegible] أستغفر الله ذنبا لست محصيه

رب العباد إليه الوجه والعمل [illegible]

رب عبارت است [illegible]

[illegible] الوجه [illegible] است [illegible] است [illegible]

و بعضی بمعنی [illegible] تا رزم [illegible] ایهام [illegible] است [illegible] و ندانم [illegible]

أتعجب ليلى ما الفراق [illegible] وما كاد نفساً ما الفراق [illegible]

آیا [illegible] لیلی [illegible] چه [illegible] و [illegible]

[illegible] است [illegible] بجور [illegible]

[illegible] انسا [illegible] المنى [illegible] المنون [illegible]

[illegible]

[illegible] لئن كان من [illegible]

وإن [illegible] أنسا [illegible] الا [illegible] اگر [illegible]

آیه [illegible] است [illegible]

[illegible] فلا [illegible]

ولكن الإله [illegible]

[illegible]

فلا والله لا يبقى أناس فتى حتى [illegible]

[illegible]

يظل به الحرباء مثل قائما ويكثر فيه من حنين الأباعر

[illegible] آفتاب [illegible]

[illegible]

[illegible] فليت لي بهم قوما إذا ركبوا شنوا الإغارة [illegible]

[illegible]

[illegible]

فلا والله لا يلقى لما بي ولا للما بهم أبداً إذ دواء [illegible]

[illegible] ١٢٧ [illegible]

[illegible] إذا ذكرت [illegible] والله أعلم [illegible] بها

[illegible]

[illegible] لاه ابن عمك لا أفضلت [illegible]

[illegible] علي ولا أنت دياني فتخزوني [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] أبداً كالفراء [illegible]

[illegible]

نیز ... عليه الدوام ... در رکوع است از هم دشمن دستگیر ... [illegible]

جانور صدا با رنگ و ... عنف ... در این کتاب ... ستاره [illegible]

کالغیرت ... اسم ... وجه ... [illegible] جمع الغراء

مقصود ... اللّهوت ولن یهی دوی تسقط کالطعن ... [illegible]

نیز ... [illegible] و حال آنکه ... صاحب ... ظلم [illegible]

وسیله ... در کالمقوت ... علی ... وکاف اسم ... بکاء اللقوه السقوط

حلیت فلما الفی لا دولع الا بالکمی المقنع ... کوم ... عقاب ... [illegible]

باستقرار ... بال ... جهت ... [illegible]

... در کاف مجرور ... جهت آنکه حرف جر ... [illegible]

والنفر ... لم الکن ... الله ... محمود ... [illegible]

و ... کما یطوی ... فعلت للترکیب لما ان علا بهم ... عن

یهیف المجبا نظره قبل المجیئه من هنا تری وای ... ام وجه فالبهه

... الکلل ... [illegible]

... [illegible]

را ... چشم ... بزرگی ... [illegible]

ونظره ... [illegible] ... اسم ... [illegible]

و ... عطف علیه ... [illegible]

وجه ... حال ... اسم ... [illegible]

... علی ان من علیه نعلها فاتم تخلوقها تصل ... [illegible]

بجهل ... [illegible]

... [illegible]

... سیروان ... [illegible]

جهت ... شده ... ذلت ابعی المال منه ابا بافع ولیلی ولکلا

حلین ستبت واحدا ... [illegible]

... کودک ... [illegible]

... شده ... وجما ارقبت ... علم ... توقف شمالات

... شده ... [illegible]

... شده ... وجما المجاهل ... [illegible]

نابهم وخبابح ینفث الهاد ... [illegible]

در میان قبیله وبسیار از اسپهای دراز گردن در بابت در میان ایشان
شاهد در این بیت در باعتبار حذف ماء کافه که بحسب ... شده آخ حل
لم یخزنی یوم مشهد کما سیف عمرو لم تخنه مضاربه
آن شخص ... این صفت دارد که ... بزرگی عزت ... تا دلیل
در حرب ... مثل سیف عمرو بن معدیکرب ... آن عمرو را ... حرب
از ... که ... کمثل سیف ... شاهد در کاف سیف است ... باعتبار
ما وکافه از عمل ممنوع شده فما ورق یا دهنا غادیة سعواء کالللاعبة
... آگاه باش ... بسیار از ... درد
شاهد در این بیت ... شده ... از این ... که ... ما و ... ما
... کلمه ... در ... که ... الله ...
... وتنقض مولاک وتعلم انه کما الناس مجروم علیه وجارم
... دیده ... که ... است ... علیه ...
... شاهد در کاف است ... حذف ما و ... ممنوع شده

بل بلد ملء الفجاج قتمه لا یشتری کتانه وجهرمه
این بیت ... که ... گرد ... غبار ... کتان ... در
... شاهد در جر ... است ... بل
فمثلک حبلی قد طرقت ومرضع فالهیتها عن ذی تمائم محول
این ... تو ... شیر ... آمده ام ... فارغ ... ام
... این صفت دارد ... شیر خواره ... بدل ... محول
شاهد در مجرور بودن کاف است ... ولیل کموج البحر
ارخی سدوله علی بانواع الهموم لیبتلی این ... تاریک
... بانواع ... ما ... شاهد
در ... است ... رب ... وسیم داء ...
طلبه کبرت افضل المخیفة من حلبه ... در
... در ... کرد ... آمد ... از ... کرده ...
شاهد در ... است ... رب ... مقدر ... حذف ... وکیش ...

بالقفل الذی قد دعته   کما شرقت صدر القناة من الدم

یعنی تو که بیسه ازین تو در گلوی خود ... آنچنان تو ... تو ادا ... گلوی خود [illegible]

چنانکه نگاه بیسه از سینه نیزه خون را ... در اسناد فعل ... بر صدر ... [illegible]

[illegible]   تعیة الهکیم ماله الا من معین   علی احتساب [illegible]

اندیشه دیگر در ... و باد کار ... صاحب ... از ... [illegible]

در محمول ... گور ... باشد ... صاحب ... [illegible]

[illegible] ... مصرع ... درست   وکنت اذ

کنت الهی وحده کان لم یکن شیئ یا الهی قبلکا ... تو ... [illegible]

ای اله ... که ... بودی ... [illegible]

... ادا ... [illegible]   والذنب اخشاملکن

به وحدی واخشی الریاح والمطرا ... [illegible]

... [illegible]   دعوت لما

[illegible] فلبی ... [illegible]

... ادا اجابت کردم ... [illegible]

... شده است ... [illegible]

... دعوی ... ذات ... [illegible]

... [illegible]

اگر ... در بیابان بر آب ... اطراف ... اجابت [illegible]

... شده ... [illegible]

اصطلاح ... مصرع ... رتبه ادلت   آنما توهج حیث سهیل [illegible]

نجم کضیئ کالشهاب سنا لمیتا   ... سهیل ... [illegible]

است ... و روشن است ... شهاب ... [illegible]

... اضافه ... الاسلام [illegible]

... ان ... لله   تعهم علی حینی الناس حل معدیهم   ... [illegible]

در مفعول ... است   اذا ابا حیلی ... [illegible]

حنظلیة له وال منها ملك الملدغ   ... حنظله ... [illegible]

آن ... [illegible]

... [illegible]

... [illegible]   ولیت لیلی اذ

شفاعة الی فهلا نفس لیلی شفیعها   ... [illegible]

... شفاعت ... [illegible]

... شفاعت ... [illegible]

... [illegible]

ان للخير وللشر ملك   وكذلك وجه وجبل

یعنی [illegible] خیر و شر نهایت و خیر [illegible] کار [illegible]

و جهت [illegible] شده در مضاف الیه کلات و در جنب در لفظ مفرد [illegible]

کلا اخی وخلیلی واجدی عضدا فی النائبات والمام الملمات

یعنی [illegible]

شده در اضافه کلات بمفرد [illegible] باعتبار لفظ کلات

فلئن اهلک خالیین لتعلمن ای وایک الاعراب [illegible]

[illegible] در آینه [illegible]

[illegible] شده [illegible]

[illegible]   توفی منکم وهو اق منکم   وان کانت ذاک [illegible]

اما یعنی [illegible]

[illegible] شده [illegible]

ولکن علی السیف لما حربها عن الجهل بعد الحلم اسلنا

[illegible]

[illegible] شده [illegible]

[illegible]

[illegible] خلوص در محبت [illegible]

[illegible]

[illegible] المثل [illegible]

فما غرنی الشراب وکنت قبلا   اکاد اغص بالماء الفرات

[illegible]

[illegible] شده در [illegible] مضاف الیه [illegible]

[illegible] الفرات   ومن قبل نادی

کل مولی اقواله فما عطفت مولی علیه العواطف

[illegible]

شده [illegible] لفظ مضاف الیه [illegible]

[illegible]

اذا انا لم ارض علیک ولم تکن لقاؤک الا الامن ورا

[illegible]

[illegible] شده [illegible] کلمات است [illegible] مضاف الیه [illegible]

بود را عو باشد تاکید است برای اول و جزای آن شرط معلوم است
منعلق است بمحذوف
چه حیرت است اجمعین است و تقدیر تو آن که در اعتذار من از تو

وَلَقَدْ سَدَدْتُ عَلَيْكَ كُلَّ ثَنِيَّةٍ وَأَتَيْتُ فَوْقَ بَنِي كُلَيْبٍ

مِنْ عَلُ یعنی بستم بر تو هر سر دهنه را و آمدم بر سر کلیب از سمت بالا

شاهد در لفظ عل است در مبنی بر ضم است چه آنکه معنی فوق است

مِكَرٍّ مِفَرٍّ مُقْبِلٍ مُدْبِرٍ مَعًا كَجُلْمُودِ صَخْرٍ حَطَّهُ السَّيْلُ مِنْ عَلِ

شنیدن این صفه وارد کثیر الرجوع است و کثیر الفرار و اقبال کننده دور
با جلوس سنگ سخت هستم شاهد زیرا شاهد در علی است معرب شده

کهسار ذکر ده است یعنی بکار حاله بکسر المیم أَكُلَّ امْرِئٍ تَحْسَبِينَ امْرَأً

وَنَارٍ تَوَقَّدُ بِاللَّيْلِ نَارًا آیا گمان میکنی هر مرد را مرد بیننده
از مرد کامل و هر آتش که بر افروخته شود در لیل آتش شاهد در نار است
که اثر از مضاف بود در که اثر از مضاف بود که اثر

تَرْكُ يَوْمًا نَفْسِكَ وَهَوَاهَا سَعْيٌ لَهَا فِي رَدَاهَا

از بعد کرها

نیست لیکونن و بش خود با خواهش خود کس این سعی بود تحقیق در هلاک کردن
شاهد در فاصله شدن ظرف است که یوما باشد میان مضاف و مضاف الیه

فَرِشْنِي بِخَيْرٍ لَا أَكُونَنْ وَمِدْحَتِي كَنَاحِتِ يَوْمًا صَخْرَةٍ بِعَسِيلِ

یعنی با صلاح یا در حال گردانیده باشم با مدح کنم برای تو مثل تراشنده
سنگ خواره یکبار در عطاران شاهد در فاصله شدن ظرف است که یوم باشد

میان مضاف و مضاف الیه فَمَا إِنْ وَجَدْنَا لِلْهَوَى مِنْ طِبٍّ

وَلَا عَدِمْنَا قَهْرَ وَجْدٍ صَبِّ یعنی نیافتیم ما دوای تحقیق عشق را که ایجاد کنی
طب معینه مر شاهد ما معدوم است که را در محبت صاف است شاهد در فاصل
شدن است در فاصله شدن میان مضاف و مضاف الیه الحب

أَيَّامَ طَالَ اللَّيْلُ إِذْ أَطْلَاهُ نِعَمٌ مَا اتَّجَلَا یعنی که هر یک لوله بود
آن عجب ولادت او بود ایام او و متولد شد پس چه خوب ولادت است
شاهد در والدست در فاصله شدن میان ایام مضاف الیه

مضاف الیه تَسْقِي امْتِيَاحًا نَدَى الْمِسْوَاكِ رِيقَتِهَا كَمَا تَضَمَّنَ

ما عوّل المولى الحف يعني آن سبه هر بالا عمرو و سواک را در حال سواک کردن

تری دهن چنانکه ... باران ... [illegible]

مقول ... سواک باشد میان مضاف و مضاف الیه

كما خطّ الكتاب بكفّ يوماً يهوديٍّ يقارب أو يزيل

يعني مثل ... [illegible] ... در

يعني ... [illegible] ... شده

ظرف است میان مضاف و ... مضاف الیه ...

نجوت وقد بلّ المرادي سيفه من ابن أبي شيخ

الأباطح طالب ... [illegible]

عمرو المعروف بابن ملجم حضرت امیر المؤمنین ... [illegible]

... [illegible] ... ابو طالب

... [illegible] ... میان ابو طالب

والمضاف ... كأنّ برذون أبا عصام زيدٍ حمارٌ دقّ

باللجام يعني ... [illegible] ... باللجام

... [illegible]

مضاف ... و ... ابا عصام ... [illegible]

اسم كان هما خطّتا إمّا إسارٌ ومنّةٌ وإمّا دمٌ والموت

بالحرّ أجدر يعني ... [illegible] ... یا اسیری و منّت ... یا زاده

... [illegible] ... میان مضاف

و میان مضاف الیه ... خليلَ أملاكٍ ... بالذي كسبت

يداي وما ألي فيما تقلّى يعني ... [illegible]

... [illegible]

أطوّف ما أطوّف ثم آوي إلى أمّا ويرويني النقيع

يعني ... [illegible] ... مادرم ... [illegible]

... [illegible] ... اختلاف ... [illegible]

... [illegible] ... ولست

بمدركٍ ما فات منّي بلهفَ ولا بليت ولا لو انّي

يعني ... [illegible]

... [illegible] ...

ذرة نکهای لائیه کاسکی میکردم این کار را و چرا چشم نه درانداخت
والف را فه فاکردند و الکتا بفتحه قصه لذر واضم القذم کنایه است در حرب
ودانتف أودى بنيّ وأعقبوني حسرة بعد الرقاد وعبرة
ما تقلع یعنی هلاک شدند فرزندان من و از دنبال ایشان حسرت و یک
کلگون عبرتی بعد از خواب و هرگز زایل نشود شاهد در قلب کردن واو حسرت
در بغی یا واو ادغام کردن یا او در یا و عبرت عطف شاهد حسرت است
سبقوا هوى واعنقوا لهواهم فتخرموا ولكل جنب مصرع
گرفته ایشان خواهش مرا در دست بکرد انشد زیرا خواهش خود را
پس هلاک شدند زیرا برای هر پهلوی جای افتادن است شاهد در قلب کردن الف یا
و ادغام کردن و در ضمیر متکلم ضعيف النكاية أعداءه يخال الفرار
يراخي الأجل یعنی ضعیف است کشتن او در اعدای خود و گمان کرده
و شاهد در عمل کردن مصدر معرف باللام است عمل فعل خود و نصب
اصبر المفعول به بحجابه المحلق الذي هو جادم بقوته
كفيه الملاء نفش الكبير یعنی زینت مبکر ... نفس ایکب و
...

شواهد اعمال مصدر المحلى باللام

لعب آن آب جدی آنچنان چپ و راست عاقبت لار بس بخت بی زوال
هر دو وقت خوشبو نیک تحته بیم و بعض را یک مفعول فعل نه گوییم
شاهد در ضربه تست بصیغه مره بعلیه است هر دو است یک مرتبه و لاعمل نجعل
در غذا فرست بفاعل و مفعول را فعل بمفعولیت و ابن شاهد است
قوله بجنب حبيب البقرا أو لا دها یعنی جادوادم و دا که اسم
انکوحش مواضع ابدال گاه اولاد و تحویل را ابن شاهد است با عتبار جمع بود
مصدر أكفرا بعد رد الموت عني وبعد عطائك
المائة الرتاعا یعنی آیا کفر میکنم کفر کردن دیدن شاهد را مع کلمه بعد از آنکه
تخوانده قصه دفعه از آل دعطا کردن مرتب صد شتر خوبی شاهد در نصب بدل
عطا اسم مصدر است و بمعنی اعطا است و مائة را مفعولیت انصب شاهد
أطلوم إن مصابكم رجلا أهدى السلام تحية ظلم
یعنی ای جاعت کثیر الظلم تحقیق در رسانیدن - شاهد مصدر دارد ابن مصدر وارد
در هر یه و رساله سلام و کلمه را اراده شده ظلم است و ظلم خبر آن است

شاهد در مصاحب مضاف بمعمول است که عمل نصب کرده در ضمیر مخاطب علی ارادة

در حالت مفعولیت و این از جمله ابیات مطروحه است در امتحان نحو

السالك الثغر اليقظان سالكها مشي الهلوك عليها الخيعل

یعنی رونده سالک سر رخنه و بیم ازین سالک ... که در راه سرحد ... راه

رفتن زن فاجره عاشقه در حالتیکه بر دوش جامه در او لباس خلوت است

شاهد در مشی الهلوک است که هلوک فاعل مضاف ...

قد كنت داينت بها حسانا

در نسبت و در لفظ مجرور است

مخافة الإفلاس والليانا

یعنی بتحقیق بودم من که قرض و وام آن زن را

و خفیه را بحسان از ترس افلاس و لکه ... و مماطله بنام خیال ...

در حال ادای قرض ... دیگر خواهر ... شاهد در مفعول لیل ...

است رعطف است بر ... افلاس ... که او در معنی مفعول است

انه لمنحار بوائکها یعنی بتحقیق ... نحر ... شتران فربه

شاهد در اضافه صیغه مبالغه است بر ... را معمول است ... حروف

ضروب بنصل السيف سوق سمانها إذا عدموا زادا فإنك عاقر

یعنی جایست ضروب بنصل السیف ساقهای شتران فربه را هرگاه معدوم

شده باشند پس حقیق ... شتران کارتو شده شاهد

در ضروب است که عمل اسم فاعل کرده و سوق مفعول اوست

... الکبر ... الی الفعیل ... من اضافة الصغر

أتاني أنهم مزقون عرضي جحاش الكرملين لها فديد

یعنی رسید بمن که این جماعت پاره میکنند ناموس مرا

مثل خران وحشی کرملین اند و دشتها ... آب فریاد میکنند

و صورت ... از ... اعتبار است شاهد در

مزقون است که عمل اسم فاعل کرده و عرضی مفعول اوست

والقاطنات البیت غیر الریم ... نعم آنجا ...

میکشند ... تو است شاهد در عمل ...

ثم زادوا أنهم في قومهم غفر ذنبهم غير فخر

پس زیادتی دارد بر این قوم بر غیر خود تحقیق بر ایشان در میان قبیله
غافر گناهانند و غیر متکبر و بی تحاشند و عفو میکنند هر چه از قوم خود جنبند
تا در عوض جمع مکسر غفور است در عطف داده ذنب را
مفعول است مثل مغرور معنی تنزف دلوها من بها
كما انتزف سجلة حبيّا یعنی حرکت میدهد آن زن دلو خود را
حرکت دادنی چنانکه حرکت میدهد آن زن لیبار پر و عاجز کودک خود را
در جای بازی در حق کودک خود بود در جای بازی در رقص قید در
شرایست و مثل مرحله رسیح رفته و اهل است در نزنا
استعمال شود این ساعت واها لليلى ثم واها واها
یعنی تعجب دارم من از لیلا هر دو چه پاکیزه است تعجب تعجب
شاهد در واها است بمعنی تعجب استعمال شده
جزى الله عني والجزاء بفضله ربيعة خيرا ما اعف واكرما
یعنی جزا دهد خدا از جانب من عالمیان از جانب من و حال آنکه جزا دهد بفضل او است
ربیعه را جزای خیر چه عفیفه اند این قبیله و چه کرامند

[margin: شواهد المدح] [margin: شاهد در بیت ...]

حذف مفعول لیس در هم باشد از عف واکرما چه آنکه شیخ میفرماید
هرگاه معلوم باشد جایز است حذف او و الجزاء بفضله
وقال نبي المسلمين تقدموا واحبب الينا ان تكون المقدما
یعنی گفت پیغمبر مسلمانان را آنکه پیش باشید بخ بخ دوست تر است نزد ما که پیش روی ای
کف در چه خوب است نزد ما آنکه تو مقدم باشی شاهد
در فاعل شدن الینا است بیان فعل و فاعلش آن تکون ...
فلعمرك احبّ القوم على مكذب وحبّ حسام مفرد من
چه خوب پسر خواهر قوم است در جاییکه غیر مکذب است
زهیر مثل شمشیر برهنه باشد از غلاف شاهد در فاعل حب است
در غلاف است باشد دور از غلاف است محل ان
والتغلبيون بئس الفحل فحلهم فحلا وامهم زلاء منطيق
یعنی قبیله بنی تغلب بد فحلیست فحل ایشان از جهت فحل بودن
یعنی پدر ایشان و مادران ایشان کنایه از زنان است نیز زنان

[margin: شواهد المدح والذم]

دشنه لاغر اند و با این کند ارزد که به کذارد بر مردم خود را چاق و فربه

نمایند چنانکه رسم خواجش است و برای عمل شیخ را شعار خود کرده اند

تا شاهد بازار را فریب دهد و زلیخا یافت و [illegible] مطلوب

ولقد علمت بان دین محمد من خیر ادیان البریة دینا

یعنی بتحقیق دانستم اینرا که دین حضرت رسالت صلعم بهترین دینهاست

[illegible] است از جهت دین شاهد در دنیا است [illegible] که واقع شده

چنانکه حال موکد باشد یا حبذا جبل الریان من جبل

یعنی چه کوه است کوه ریان از جهت اینکه جبل خوب است

شاهد در بودن اسم مضاف بال است جدا اگر حب را

با ذا مجموع فعل دانند والا مخصوص بمدح ظاهر است

باسم الاله وبه بدینا ولو عبدنا غیره شقینا فحبذا ربا وحب دینا

یعنی بنام خدا و یاد او ابتدا کردیم ما و اگر پرستیم غیر او را هر آینه

بدبخت خواهیم بود چه خوبست او از جهت رب بودن و دین

شاهد در حب [illegible] و نیات و تحجته مدح و کرشته بدون ذا [illegible]

[illegible] و [illegible] حالت و به بر نعا تاکید لا و [illegible]

الا حبذا اهل الملا غیر انه اذا ذکرت می فلا حبذا هیا

یعنی آگاه باش که چه خوب است اهل مجلس لیکن

هرگاه ذکر کرده شود آن محبوبه پس ذکر او خوبی ندارد شاهد

در الا حبذا است بسبب الحاق لا در ذم استعمال شده

چنانکه در حال تجرید از لا در مدح [illegible] فاعل است

فقلت اقتلوها عنکم بمزاجها وحب بها مقتولة حین تقتل

یعنی پس گفتم دفع کنید خمر را [illegible] چه خوب است خمر [illegible]

از جهت آمیزش [illegible] که مجروح است شاهد در حب است

یعنی [illegible] مدح و [illegible] فاعل است بباء زائده [illegible]

منهم حصی وانما العزة للکاثر یعنی [illegible] اکثر ایشان

ز غیبت عدو و جهتی که غالب بود دل برای بردست

که گستره داشته باشد شاهد در جمع شدن منسوب بال

ومن انجا کحته غایت نیست بلکه تحفه بیان تخلیص است

فقالت لنا اهلاً وسهلاً وزوّدت جنی النحل او ما زوّدت

پس گفت آنچه به ما را که خوش آید از معموره و جمع داری و دوشه داده

ما را از عسل گل و نکل زنبور عسل اکتفا نه بلکه چیزی دیگر دوشه داده بهتر از

عسل باشد تا کنایه از چه باشد در اصطلاح عشاق دارد معنی آن

شاهد در تقدیم مسند الیه بر اصل است در غیر استفهام در این شاهد ثبت

لا کالّذی من اخط سبیل الّذین شانی حسا [illegible] الطف من یوم

فلا یدخلن هر آینه کلک باز عرض نم تربت ز غیبت الیه

وسی دروده ها شکم زنبورهای پرپر و زرشت در دیده [illegible]

شاهد در فصل شدن نیز و طرف است میان افضل و من کلام

۱۲ اهشیان کالمبتلی [illegible] قلبا هما او امرنی حسن [illegible]

نیز نخوردم بد دیر است و دیگر کار بعضه و زردان بوحوش طوره ابر دل

و پاکیزه بعضه شجره شاهد در مقید بوده رسیده است باعتبار ربع ضمیر و ورا نمود

شیخ حسن است باعتبار ربع اسم ظاهر مثل غل

و حسن له ادنی تعیب فی الصفة ما احتاج بالکلام عند المعرفة

اتو علی اللئیم تست عملیت مه قلت لا تعلمی

نیز نجش در دو در تکلم بر تحمل و مراد شام مبیه پس و دیگر نیز عمدة ارال

سیکوه را یاه پیش نیست شاهد در وقوع جمله الحال است مع ارادة الیکم

اللئیم در بعضی نکره است در درس ثل الجزاء اللذ فی اطعف ثم اقول

مغیر ماضی والفاء فی مثله الی [illegible] المثبت اللفظ والمبالغه فی الراس

والفاء اخر که کما یکون فی الکلام یکون فی الحرف الیکم

کلا وقت و مع حتف اذا احتب الظلام واختلطا جا و مبلق

هل رئیت الذیب قط اخطر لیا [illegible]

لعمت لیلی را [illegible] دیهم [illegible] آورده آن ل

آنچه باب آب دیده گرگرا مرگر که خاکستری رنگ و این لغت از
آب آتش بود شاهد در هر رتبت است و تخفیف
برای رزق وقد کنت نجی الحوب فما لله [illegible] اعظ
شیئا ولم امنع یعنی تحقیق که بودم در حرب صاحب رای و شجاع
پس غلط کرده شدم چیزیا [illegible] باشد و مضمون هم شده این
کتاب از گردانیدن چرکه [illegible] و ابدیک شاهد در فرهنگ صفر [illegible]
دیده باشد باعتبار قرینه معلومه یا لیتنی کنت [illegible]
تمنّی الله لقاه حولا اکتفا اذا ابکیت قلبی ادبعا اذا طلّت
اذا طلّت الله هوا لکی اجمعا و هر گاه که [illegible]
مرا چهار مرتبه و هر گاه چنین باشم [illegible] و هر روز کار را انجام در گریه
کردن و تخصیص چهار تا باعتبار شدت تحت زبان است
باحفال در این اقل مرتبه است شاهد در استعمال [illegible]
بردن سبقت کل و این محاوره [illegible] بضرورت شعر است و لغه
شاهد آخر [illegible] الکره المحدوده کما یا [illegible]

أما من لست أسلاه ولا أنحاه للعذل أسأله الله على [illegible]
ای آنکه نیستم من دوست دشمن و عدوی او و نیستم من در دوری
فراموش کننده او و نیستم که او [illegible] عاملیان که [illegible]
در جایی کار که من نیستم شاهد در [illegible] بعنوان تاکید با عاده
حتی تولاها وکان وکان اغنا فیهما [illegible] ذات بقوف
یعنی حتی که می بینی توان [illegible] را که گویا گردن او را [illegible]
از خوردن آب بسیار که [illegible] شاهد در [illegible]
کان مخففه است بدون ذکر شمول [illegible]
فلا والله لا یلقی لما بی ولا للما بهم ابدا دواء
ترس [illegible] که برت می آید [illegible]
برای آزار که باشد است هرگز دوای شاهد [illegible]
مکرر [illegible] و در اول [illegible] تاکید
الی وا سطا فی سطوة الغافل یا نفس [illegible]

یعنی از سلسله قسم میخورم بر نوشتها که این صفحه دارد که نوشته اند

بر سطحی ایکه میگویم ری انصر شهور تیر بصر یاری شاهد در لفظ

ثانی است که بعضی عطف بیان میدانند و بعضی تاکید

لفظی دارلی قول اخیر است و اسقاط للقسم

معوا اهل العطف التبع

أنا ابن التارك البكري بشر عليه الطير ترقبه وقوعا

یعنی منم پسر تارک بکری بشر که ثابت اند بر او مرغان

در حالیکه چشم داشت دارند وقوع ابراو را اینکه روح ش

قبض شود در حالیکه شاهد در این است که بشر عطف بیان باشد

نه بدل و الا لازم آید سقوط البکری از بکری که بشر مثل الضارب زید است

كهز الرديني تحت العجاج جرى في الانابيب ثم اضطرب

یعنی این کار مثل حرکت کردن نیزه ردینی که در غبار رها شده

در گرههای نی روان شد و از عقب او مضطرب شد شاهد

در

در هم است که بمعنی فا استعمال شده چنانکه اضطراب در گرهها

بعد از حرکت فاصله نشده از و ألقى الصحيفة كي يخفف رحله والزاد

حتى نعله ألقاها نیز انداخت آن شخص صحیفه را و پالان را از جهت آنکه

گردانیدن بار و توشه را نعل را نیز انداخت شاهد در نعل است

که بعضی از صحیفه نیست مگر باعتبار تاویل باینکه در نعل کاغذ

قهرناكم حتى الكماة وانتم تهابوننا حتى بنينا الاصاغرا

یعنی مقهور ساختیم شما را و شما میترسید از ما حتی اطفال ما که کوچک اند

شاهد در حتی است در مصرع اول باعتبار بلندی و در دوم باعتبار پستی است

ولست ابالي بعد فقدي مالكا أموتي ناء ام هو الآن واقع

نیز پروا ندارم اینکه دور است و بعد غیب شدن مالک که مرگ من دور است یا الان واقع

شاهد در وقوع ام است که بمعنی حقیقی بعد از همزه تسویه لعمرك

ما ادري ولو كنت داريا شعيث بن سهم ام شعيث بن منقر

یعنی قسم بجان تو هر چند دانستم نه عالم بامور هم نمیدانم که از ایشان

کدام بهتر است شاعر در مقام معاتبه با معشوقه گفته است

سفر است از جمله اولی و شاعر در وقوع ام است میان دو جمله اسمیه

وَقُمْتُ لِلطَّيْفِ مُرْتَاعًا فَأَرَّقَنِي فَقُلْتُ أَهِيَ سَرَتْ أَمْ عَادَنِي حُلُمُ

پس برخاستم از جهت خیال که در خواب محبوبه را دیدم پس بیدار شدم

خائف و ترسان بر عادت عاشق گفتم آیا خودش باشد یا خیالش

که بعادت من آمده در چنین نوم که همیشه میخوردم شاعر در مقام

متصله است و واقعشده میان دو جمله فعلیه در لفظ و در معنی

لَعَمْرُكَ مَا أَدْرِي وَإِنْ كُنْتُ دَارِيًا بِسَبْعٍ رَمَيْنَ الْجَمْرَ أَمْ بِثَمَانِ

بجان تو قسم که ندانستم هر چند هم عالم باشم زنان سنگ

ریزه انداختند بجمره در اعمال حج بهفت شاعر در مقام

پس از سبع تقدیر ام و الثمان مضروب لا الدامل ...

مَاذَا تَرَى فِي عِيَالٍ قَدْ بَرِمْتُ بِهِمْ لَمْ أُحْصِ عِدَّتَهُمْ إِلَّا

بِعَدَّادِ كَانُوا ثَمَانِينَ أَوْ زَادُوا ثَمَانِيَةً لَوْلَا رَجَاؤُكَ قَدْ قَتَّلْتُ أَوْلَادِي

یعنی چه چیز است رای و تدبیر در باب عیال چنین که دلگیر شدم

سبب ایشان نمیتوانم شمرد عدد ایشان را مگر شمارنده

صاحب وقوف میشد ایشان هشتاد تا بلکه هشتاد و هشت

و اگر نمیبود امید من تو هر آینه میکشتم اولاد خود را شاعر در او است

یعنی بل اضرابیه است خلاف سیبویه را الانه قال

جَاءَ الْخِلَافَةَ أَوْ كَانَتْ لَهُ قَدَرًا كَمَا أَتَى رَبَّهُ مُوسَى عَلَى قَدَرِ

یعنی آمد آن معول خلافت را و گلاو عمر بن عبد العزیز است و است اگلل

از جهت او باندازه چنانکه آمد موسی خداوند خود باندازه شاعر

در او است یعنی وار است و ضمیر ربه رجع الی موسی تقدیم ...

تَخَاضُ بِنَا وَبِهَا تَارَةً عَمْدًا إِلَيْهَا بِأَمْوَاتٍ أَمْ حِبَالُهَا

و گذشته ام باب خانه محبوبه در مدت اوقات ...

و امواتست و خطور کنه در دل خیال شاعر در مقام ...

فَإِمَّا أَنْ تَكُونَ أَخِي بِصِدْقٍ فَأَعْرِفَ مِنْكَ غَثِّي مِنْ سَمِينِي

والّا فالموت خيّ واتّخذني عدوًّا القيل وسعيي

نیز بالین است و اگر هستی تو در وعده صادق پس انجام کن ار نه تو لاغر را

از لاغری و یا چنین چیزی نکند از مراد دشمن تا به پیراری ام من ازو تو

زرین شده در بنات الاست از آنا و این شاذ است

ولقد لك قلبك نفسك فالذي ما دام جزعا وإن اجمال صابر

بحقی که تکذیب کرد از نفس تو پس تو نیز ازو را که بسکنی و یا جزع کنی

جزع کردن و یا صبر کنی جبر نسکو شده در آن است در دو مصراع

و اصلها اما لمه و اما از هر دو حذف شده و موجب الاحلیل

حين سفاهته وايه مالم يكن واب له لينا لا

نیز آرزو میکنه اعطای از راه دیو انکار چیزی را که نبوده ازو میرا رسش

که در یافته باشند او را شده در عطف کردن اب است رحیم سکنی

در یکی نه تاکید و نی حصل و این شاذ است

فاليوم قربت تهجونا وتشتمنا فاذهب فما بك والايام من عجب

پس امروز مسرب شده هجو کنی ما را دشنام میدهی پس رد که برو

دیگر کار از تو

این کار از تو عجب شاه در ایام ست و مجرور بحرف اعاده

خفض و اما بصریها این را شاذ میدانند او علی نحو السمیع

والا اداهم دجلی حو جلی ششة المناسم نیز ... از مرار زیران

دقیقه ها پای جولیس های آن ... ... کنایه است از اعلم قرار است

بر او شده در حالتی بدل البعض از پای ادعه در بستن دما

ششه و بول یعنی اللفظ والکلام الافهام

متى تأته تعشو الى ضوء ناره تجد خير نار عندها خير موقد

هر وقت از او حاجت و میروی او تو داو در حالتیکه متوجه باشی بنور

آتش خود و بر آن روشن شده در تعشو است و مرفوع است اما در مصراع دوم

الى الله اشكو بالمدينة حاجة وبالشام اخرى كيف يلتقيان

عالمیان شکوه میکنم در مدینه حاجتی را و در شام نیز حاجت دیگر را آیا

چگونه جمع خواهد باشد شده در بدل بعض کیف یلتقیان است

زر مقدور حاجت باشد سلام الله یا مطر علیها ولیس

عليكَ يا مطرُ السّلامُ یعنی تحیت خدا از هر عالمیان ای مطر باران

و سعادت باد تو را یا مطر السلم و مطر اسم نکره است شاهد در تنوین منادی

مفرد معرفه است بجهة ضرورت شعری ضربتْ صدرَها

إليَّ وقالتْ يا عديّاً لقد وقتكَ الأواقي یعنی زد آن محبوبه

سینه خود را بمن و گفت ای عدی نگه دارد تو را نگه دارنده گان

شاهد در عدیا است منصوب است و منون از زره اضطرار و

فيا الغلامانِ اللّذانِ فرّا إيّاكما أن تكسباني شرّا

ای غلام دو تن صفة دارید که فرار کرده اید حذر کنید از آنکه کسب کنید

نسبت بمن شر را شاهد در معیت الف و لام است با حرف ندا

از جهة ضرورت شعر إنّي إذا ما حدثٌ ألمّا أقولُ يا اللّهمّ يا اللّهمّا

یا اللهم

یعنی تحقیق من هر گاه که حادث شود امری میگویم یا الله العالمین

شاهد در یا اللهم است و عوض ما عوض شده جهة ضرورت شعر

ألا أيّها المقادر الباخعُ الوجدُ نفسَه لشيءٍ نحتْه ٢

یعنی آگاه باش ای هلاک کننده ذوق عشق نفس را بجهة چیزی که دور کرده است

او را روزگار شاهد در وصف ای مبهم است باسم اشاره در وصف اسم اشاره

يا ذيلُ ويلكَ الغلامُ لا تبلى تطاولَ الليلُ عليكَ فانزلِ

المنادی المضاف الی

یعنی ای زید وای زید صاحب شتران بار دار و باریک میان

طول بکشید بر تو شب خیز از او تو بیرون جست کن شاهد در بریدنا

دوی است که جایز است در اول فتح و در ثانی میل است نصب

يا ابنَ أمّي ويا شقيقَ نفسي أنتَ خلّيتني لدهرٍ شديدِ

یعنی ای برادر من و ای رفیق من تو ترک کردی و گذاشتی

مرا بجهة روزگار بالجملة شاهد در امات یا متکلم است در ای

جهة ضرورت شعری و اصل این بعد یا در ام محذوف شده

حتّى إذا ما أولَ أبي فارجعي بإنّه عمّا لا تلومي واهجعي

یعنی هر گاه پوشید ترا افق رجوع کن و دیدن حرص ملامت کن مرا

و خواب کن شاهد در الف منقلبه از یا متکلم است در امّی

سحاب جمع سحابه

تکاسر ...

منصب ...

فما نال مع الشيب ولم تعل في محجة أمست فلا فائت حيل

یعنی اورا که بلند باشد در اثنای حرب و محافظت کن فلان که

پسر را از خانه جهه آنکه مثل جوانان تاب مقاومت حرب را

ندارند ... در غلبت و استعمال شده در غیر اجه مرات

یا للقومی و یا للأمثال تعامی للأناس علوهم في أرذال

یعنی ای قوم من وای امثال قوم من برسید بفریاد ایشان و ظلم

ایشان متجاوز از حد شده شاهد در فتح لام لعدلت باللام ولا

در عطف شده برادر از جهه تکرار و در تا مکسور است از جهه

مستغاث من اجه است و اناس بضم الهمزه لغة في الناس

تکنفني الوشاة فادعوني فيا لله للواشي المطاع

یعنی در بیان کرده نمامان غمازان پس از جا در آورد مرا پس بالله العالی

بغا در س رسخن چینان را و این صفه وارد شده انواع

کرده شده ... مرا و وارد ... شاهد در فتح لام مستغاث

به است ... لام مستغاث ...

یبکیک ناءٍ بعید الدار مغترب یا للکهول وللشباب للعجب

یعنی میگرید بر تو شخصی که خانه اش از پیش تو دور است و غریب

ای پیران جوانان بفریاد رسید اینه امر عجب است شاهد در کسر

لام شباب است هر چند مستغاث به است عطف باشد

یا یزید لآمل نیل عز وغنى بعد فاقة وهوان

یعنی ای یزید بفریاد رس مرا امید داران چیز را که آرزو دارند

عزت و توانگری را بعد از فقر و فاقه و خواری شاهد

در یزید است و حذف کرده اند لام را از جهه خواطر

ألا یا قوم للعجب العجیب وللغفلات تعرض للأریب

یعنی آگاه باشید ای قوم من بفریاد من برسید مر امر عجیب را و مر

غفلت را که عارض میشود صاحب فکر و دانا را شاهد در کسر

لام است با لف مستغاث که از قوم در حالیکه ... بعد از کلمه

یا القوم و یا قوم یا للعجب یا تعجب منه ... یا للعجب کلمه

وأفقعسا أين مني أفقعس أبالطي يأخذها كردوس

یعنی ای رای میطلم فقعس را وکجا شد از دست من فقعس وکردوس

کدام نام شخصی است وابل منصوب علی الاستعمال وکردوس علی

وزن سفرجل اسم رجل اغار علی ابله ولم یمکنه للانتقام

منذب فقعا شاه ورشوس فقعا است

حملت أمرا عظيما فاصطبرت له وقمت فيه بأمر الله يا عمرا

یعنی کسی رسید بتو امرهای عظیم پس چه کردی مر اورا وتحمل داری

مر اورا یا عمر وشد درعرب که ملحق شده باخر او

ألا يا عمرو عمرو بن الزبير یعنی آگاه باش ای عمرو ای عمرو

پسر زبیر شاه در تحریک بادسکه است در حال اتصال

لنعم الفتى تعشوا إلى ضوء ناره طريف بن مال ليلة الجوع والخصر

چه خوب جوانست آنکس درحالیکه آگاه میکنی بکشم ضعف روشنائی

شه در مالکست که ترخیم کرده اند در غیر منادی جهة ضرورت شعری

والقاطنات البيت غير الريم أوالفا مكة من ورق الحمى

یعنی قسم بقاطنان بیت الله الحرام واین صفه دلالت بر کبوتر میکند

الف کرده که الاکبوتران جای شه در حمی است منادی است اما رخم

شده جهة ضرورت شعری اصلش حمام است وقطع ای امام وغیره

أخاك أخاك إن من لا أخا له كساع إلى الهيجا بغير سلاح

نفی مذمت کن بعقد توره تحقیق هرکسی که نیست اورا برادر نیست مثل ساعی است

که بسوی حرب بدون سلاح شد وراخاک است منصوب است

فإياك والميتات لا تقربنها ولا تعبد الشيطان والله فاعبدا

مراد است مرده که غیر از مردگان دیانه که نوبک بناید باموات وعبادت

کن شیطان را وعبادت کن خدا را که درین رغبت با عتبار دیگر

اوراست طلب بامر ان تاکید مطلق شده که دیگر ورد اصلش فاعبدن

وهل يمنعني ارتيادي البلاد من حذر الموت أن يأتين

نه آیا منع میکند مرا رفتن من و دور کردن از شهری بشهری

شد در اصل که مستقر است که توکه نون تاکید شد با عتبار دفع اوبه ار اشعار

هلا تمنن بوعد غير مخلفة كما عهدتك في أيام ذي سلم

یعنی چه شود در منت گذاری تو به یکی وعده در حالیکه خلف کننده نباشی مثل آن

منت نورا در روزگار ذی سلم شده در ین است و با عتبار حرف تحضیض

موکد بنون شده و یا مخاطبه بالفا ساکن شده و نون

فليت يوم الملتقى تريني لكي تعلمي أني امرؤ

یعنی کاشکی روز ملاقات به بینی مرا در تا معلوم شود به تحقیق من مردی ام

سعی در کردار نیک است ... در تنبیه است و موکد شده بنون

قليلا به ما يحمدنك وارث إذا نال مما كنت تجمع مغنما

یعنی زمانی ... آن مال حمد میکند ترا وارث هرگاه هرگاه برسد او را آن

چیزی ... جمع کرده غنیمت شده در ... بنون ...

و این قلیل است ... مذکور شده

يحسبه الجاهل ما لم يعلما شيخا على كرسيه معمما

یعنی پندارد او را آن کوه را جاهل مادام ... شیخی ... شده

حو

شده در موکد شدن بعلامات بنون خفیفه قلب بالف شده

لم جازمه ... ما در ... و شیخا مفعول ثانی یحسب ... کرسیه ...

مهما تشأ منه فزارة تعطكم ومهما تشأ منه فزارة تمنعا

یعنی ... از حاجات ... فزاره از ... هرگاه

او ... از شما ... در ... و موکد شده بنون خفیفه

... در حال وقف نون قلب شده بالف

ليت شعري وأشعرن إذا ما قربوها منشورة ودعيت

ألي الفوز أم علي إذا حوسبت إني على الحساب مقيت

یعنی کاشکی من ... و علم ... مرا ... نزد من ... صحیفه اعمال

... بنام ... خواهم یافت ... از

از من حساب ... من ... حساب ... قدرتم

در موکد شدن ... بنون ... و دخول نون ...

ومستبدلٍ من بعد غضبى صريمةً فأحرِ به بطول فقرٍ واحربا

یعنی آنچنان کسیکه بدل کند صد شتر را بالی شتر دیگر همیشه کارش سفاهت شد پس از او درست

زیبا کسیکه همیشه با فقر و افلاس شد جهة آنکه سعه بدل کرده شاهد در انکار

تولد است بدر از فعل تعجب و این فات شاذ است تکرار و عاضر ضرورت شعری با

لا یهین الفقیر علک ان ترکع یوماً والدهر قد رفعه

یعنی خوار مشمار فقیر را شاید که تو روزی پست شوی و روزگار او را رفع و عالی کرده

و مهلش لا تهین الفقیر شاهد در حذف نون خفیفه است جهة التقاء ساکنین

اضرب عنک [illegible] م طارقها ضربک بالسیف قونس الفرس

یعنی دور کن از خود غمها را شب نازل شونده او مثل کردن تو بشمشیر استخوان

کله اسب را و طارق بر اول بعض است از همو و ضرب بمعنی لعن الله مع

شاهد در حذف کردن نون خفیفه است بر اضرب جهة ضرورت شعری

شعرا لعلامة عمر المصری

قد علمت منی ومن تعلیا لنا واننی خلقا مقلو لیا

یعنی

یعنی بعض در تعجب کو آن مصاحبم از زنان من چون دید کوه کهنه

شاهد در حرکت دادن یاء است بجهة ضرورت شعری و عدم

تنقص خلیلی هل تری من ظعائن [illegible] سوالک نقبا بین حزمی

یعنی نگاه کن ای دوست من آیا میبینی زنانی که در هودجها راه میروند در

راه باریک را در کوه میان آن دو مکان بر تجسیط الارض تعب شاهد

در تنوین دادن ظعائن است جهة ضرورت شعری و عال الکه غیر منصرف

و ممن ولدوا عامر ذو الطول و ذو العرض

یعنی عامر نام مرد صاحب است بطول و عرض او از جمله کسانی است که

شاهد در غیر منصرف شدن عامر منصرف جهة ضرورت شعری

علمیت [illegible] ذو الطول و العرض و هو کنایه من عظم الجثه

الا علاء للناس ان تحیر و تبنی بناطقه حسناء و سواکها الحجب

یعنی بلند کردن علماء اسکندر شان جهة من زن کنک و ملال البرکت

وهین کنایه است از عدم تلفظ و بیزاری از زبان صاحب ان

شاهد در عدم عمل ان مصدریه است زیرا که حمل بر نظیرش ما

و بعضی معنی دیگر گفته اند در این بیت را العرض میدانند و میگویند

چشم است و از مواک میل سرمه میخواهند یعنی گویا دسیار در علم

اذاق الله قومهم بحرب تشیب الطفل من قبل المشیب

یعنی بکشاند خدای ترک قومان ایشان را بجنگ که اطفال را پیر کند

پیش از زمان پیری و در شعر طفال پس از رسیدن پیری

شاهد در نصب دادن اذن ناصبه است فعل مضارع را بر عدم

لئن عادلی عبد العزیز بمثلها وامکننی منها اذن لا اقیلها

یعنی اگر برگرداند عبد العزیز مثل این جاریه را و ممکن دست یابم باو

آیا بکنه ادرم در خواب کنه و بامش چه میکنم یعنی ترک میکنم لا احتمال

گونه قال اقیل شاهد در اذن رفع شده از علت جهة رفع او بیان قسم و جواب

لا تستوطن الحیف او ادرک العز فما انقادت الامال

الا القلائق یعنی اینکه جوابش بده آسان شمارم کارهای مشکل و یا اینکه

برسم آرزو را دیدم چنانکه ابنیه ها کمک به جبار شاهد

در او اذ رکت و منصوب است بان مقدره بعد از او بمعنی الا

وکنت اذا غمزت قناة قوم کسرت کعوبها او تستقیما

یعنی بودم من هرگاه میفشردم نیزه های قوم را میشکستم کعوبهای آن نیزه را

مگر آنکه راست میشدم و آنکه آن را شاهد در او است بمعنی الا و

منصوب است مضارع بعد از او با ضمار ان یا ناق سیری عنقا

فسیحا الی سلیمان فنستریحا در نافه برکن نوعی از سیر است

قدم بجانب و منصوب است بان مقدره بعد از فا در جواب امر

مقیم وثقفی فلا اعدلک عن سنن الساعین فی حلبة سابق

یعنی ضد رونه انوحی ده میروم آنکه عدول کنم از طریقه تو کنند در کال

در طریقه در حد شاهد در نصب دادن اعمال است بعد از فا

یا ابن الکرام الا تدنو فتبصر ما قد حدثوک فما راءٍ کمن سمعا

یعنی ای پسر کرام چرا نزدیک نمیشوی که ببینی آنکه ترا خبر دادند

و خبر ما به ایشان نخواهد رسید پس چنانچه مثل شده شاهد

در نصب واو ان مقدر است از جهت آنکه در جواب عرض واقع شده بعد از الا

لولا تعوجين يا سلمى على دنف فتخمد نار وجد كاد يفنيه

یعنی چرا میل نمی‌نمائی ای سلمی بر بیمار مهجور پس فرو نشیند آتش شوق که نزدیک است [که نفس را هلاک گرداند]

شاهد در نصب تخمد است باعتبار وقوع او بعد از لولا تحضیضیه

الم تسأل الربع القواء فينطق وهل تخبرنك اليوم بيداء سملق

یعنی آیا نمی‌پرسی ربعی را که این صفت دارد که خالی است پس جواب دهد

منزل و آیا خبر می‌دهد ترا امروز بیابان سملق یعنی هموار است

شاهد در رفع ینطق است که خبر مبتداست و از ما قبل

قطع شده ای فهو ینطق فقلت ادعى وادعو ان اندى

لصوت ان ينادي داعيان

یعنی پس گفتم آرزو دارم که فریاد کنی و من فریاد کنم تحقیق رساننده ترین صوت

شاهد در نصب ادعو است بتقدیر ان بعد از واو جمع مسبوق بفعل امر

الم اك جاركم ويكون بيني وبينكم المودة والاخاء

یعنی آیا نبودم همسایه شما با آنکه میان ما و شما دوستی و برادری بود شاهد

در یکون است که منصوب است بتقدیر ان جهة وقوع او بعد از واو

للبس عباءة وتقر عيني احب الي من لبس الشفوف

یعنی هر آینه پوشیدن عبا که عبارت است از رخت درشت و روشن

شدن بودن چشم من خوشتر آید بمن از پوشیدن جامه‌های شفاف

شاهد در تقر است که منصوب است بان مقدره از جهت آنکه بعد واو عاطفه است

لولا توقع معتر فارضيه ما كنت اوثر اترابا على ترب

یعنی اگر نبودی چشم داشت سایل درویش که گذرانم او را خشنود

نمی‌کردم اختیار اشیا من جز آنکه احتیاج دارم همه ملک خود را بر سایل حاجت شاهد

در فارضیه است و منصوب است بانکه ان مقدر از فاء معطوفه است
بر اسم خالص والقرض للمعروف ولله حال و لله دراسح عجب
اني وقتلي سليكا ثم أعقله كالثور يضرب لما عافت البقر
یعنی بدرستیکه کشتن من سلیک را و بعد از آن دیت دادن من او را مثل گاو
زدن است ... هنگام اکراه گاو ماده بسوی خوردن آب ... که
صحیح باشد شاهد در نصب ... بعد از ثم ... تا عطف ... حاصل ... ۲
ولست بحلال التلاع مخافة ولكن متى يسترفد القوم أرفد ۲
یعنی نیستم من بسیار حلول کننده میان پشتها ... عالی ... از ترس ... و لیکن
هرگاه طلب یاری ... قوم ... یا جرب باعطا او ... قریب ... هرگاه طلب یاری ...
قوم از من ... الکسر ... آورم شاهد در جرم ادات شرط است
که جزم در فعل داده ... بعنوان جزا
إذا ما أتيت على الرسول فقل له حقا عليك إذا اطمأن المجلس
...
نیز هرگاه ابنان ... رسول بگو ... هرگاه آرام گیرد مجلس ... را
لیکن داده شاهد در جزم دادن از ... فعل را اما گلله فأصبحت أنّى تأتها تلتبس بها
یعنی چون داخل شدی هرگاه ابنان ... آن ... شاهد در جزم
انی است در فعل را وإذا تصبك خصاصة فتجمّل یعنی هرگاه برسد
فقر ... پس صبر کن شاهد در جزم ... اذا است ... در نظم ...
إن تصرمونا وصلناكم وإن تصلوا ملأتم أنفس الأعداء إرهابا
یعنی اگر قطع کنید شما از ما مواصلت میکنیم ... و اگر وصلت کنید شما با ما ... پر کنید
دلهای دشمنان را از جهت خوف شاهد در ... شرط و جزا ...
دست رسولا بأن القوم إن قدروا عليك يشفوا صدورا ذات
یعنی ... رسول را ... قادر شدند ... دلهای
کینه ... شاهد در وقوع شرط است ... جزا ...
وإن أتاه خليل يوم مسغبة يقول لا غائب مالي ولا حرم
نیز اگر ... روز گرسنگی ... مال ... غائب نیست و نه ...
دیگر ... شاهد در وقوع فعل شرط است ... جزا ...
يا أقرع بن حابس يا أقرع إنك إن يصرع أخوك تصرع

یعنی پس از وقوع شرط پس تحقیق دیگر باید درست گشته شود و گذشته شود شاید

و جزا واقع شده اما مجزوم نیست بالکه فعل شرط مضارع است و مجزوم

مَنْ يَفْعَلِ الْحَسَنَاتِ اللّٰهُ يَشْكُرُهَا وَالشَّرُّ بِالشَّرِّ عِنْدَ اللّٰهِ مِثْلَانِ

یعنی کسی که کند نیکوئی را خدا جزای خیر دهد و هر کس شر کند [illegible] مثلان

شاهد در الله یشکرها است که جمله اسمیه جزا واقع شده و فا را حذف کرده ضعیف است

وَمَنْ يَقْتَرِبْ مِنَّا وَيَخْضَعْ نُؤْوِهِ وَلَا يَخْشَ ظُلْمًا مَا أَقَامَ وَلَا هَضْمًا

یعنی کسی که نزدیک شود و خضوع کند و فروتنی کند ما او را جا دهیم و نترسد

ظلم را و شکست را مادام که توقف دارد شاهد در یخضع است که منصوب است

بتقدیر ان و عطف است بر یقترب مجزوم و یقترب فعل شرط است و نؤوه جزا

فَطَلِّقْهَا فَلَسْتَ لَهَا بِكُفْءٍ وَإِلَّا يَعْلُ مَفْرِقَكَ الْحُسَامُ

بده طلاق آن زن را که نیستی تو مناسب و اگر طلاق ندهی بلند شود بالای سر تو شمشیر

شاهد در حذف فعل شرط است بعد از ان و تقدیرش ان لا تطلقها یعل

قَالَتْ بَنَاتُ الْعَمِّ يَا سَلْمَى وَإِنْ كَانَ فَقِيرًا مُعْدِمًا قَالَتْ وَإِنْ

یعنی گفت دختران عم ای سلمی اگر شوهر است فقیر و مفلس باشد قبول کن

گفت و در جواب هر چند فقیر باشد راضیم شاهد در حذف شرط است بعد از ان

لَئِنْ كَانَ مَا حَدَّثْتَهُ الْيَوْمَ صَادِقًا أَصُمْ فِي نَهَارِ الْقَيْظِ لِلشَّمْسِ بَادِيًا

یعنی قسم کند اگر آنچه خبر داده شده ام من او را امروز راست باشد

روزه خواهم گرفت در روز تابستان در جائیکه آفتاب بالای سر باشد

شاهد در ذکر جواب شرط است و ترک جواب قسم با تقدم قسم

وَلَوْ أَنَّ لَيْلَى الْأَخْيَلِيَّةَ سَلَّمَتْ عَلَيَّ وَدُونِي جَنْدَلٌ

وَصَفَائِحُ لَسَلَّمْتُ تَسْلِيمَ الْبَشَاشَةِ أَوْ زَقَا إِلَيْهَا صَدًى

مِنْ جَانِبِ الْقَبْرِ صَائِحُ یعنی تحقیق اگر لیلی اخیلیه

پس از این سلام کند بر من در جائیکه [illegible] باشد سنگها

که در پیش است در قبر آینه من نیز سلام خواهم کرد

خوشحالی یا بند خواهم شد شاهد در لو است در اینجا در مستقبل

استعمال شده اما قلیلا لَوْ أَنَّ حَيًّا مُدْرِكُ

الْفَلَاحِ أَدْرَكَهُ مُلَاعِبُ الرِّمَاحِ یعنی اگر

زنده و پاینده [illegible] و اگر نیزه بازی کننده

شاهد در وداع شدن سم است خبر بجهة ان در او لفظ مدرکرات

ولو نعطی الخیار لما افترقنا لکن لا اخیار مع اللیالی

یعنی اگر عطا کرده میشدیم ما اختیار را هر آئنه جدا نمی شدیم

لکن اختیار نیست بجهة آنکه نیست تا روزگار شاهد در اقتران

جواب لو است الکلمة ما بالام و در اصل آنها است اشباع و عدم اقتران اگر

اذا عاش الفتی ماتین عاما فقد ذهب اللذاذة والفتاء

یعنی هرگاه زنده گانی کند جوان دویست سال پس تحقیق

در رفته است جوانی و لذت شاهد در منصوب است مائتی

اصل بن بوده مجرور باشد باضافه الحمد الیاس من الرجا

فکاین الماتم بیته بعد عیش یعنی برگردان تو بندی

باید داری شاهد در الماتم منصوب است تمیز و قسمه

الف نادی فعلت منون انا فقالو الحب بلت عمو طلا

[illegible]

یعنی آمد هر جا که تو بودی پس گفتیم کنند شاکفته با ظلم من در جواب گفتم

شاخوش و چراغ شمار روشن شاهد در منصوب است در دراد

در شد و دوست که امال وارد و نون در حال وصال

یا لک من تمر و من شیشاء ینشب فی المسعل واللهاء

یعنی ای شخص نظیر اسیطلام ترا از دشت خرما و غوره خرما

آنچه صفت دارد و معلق میشود در گودی گلو و بالادی گلو

شاهد در لها مقصور است در ممدود شده بجهة ضرورت شعری

علی حوق فی الله هواد وصلاتهما قلت للنا الکمه من لمانها

فلستمع المفنش حتی نیز شاید که زبان بعینهای روزگار

در نهای او باعث اعتبار رجال وجب غلب کرد انه ما را ارشد تی

شاهد در رنهااست ساکن شده نا بجهة ضرورت شعری

و قیاس اینها بوده متحرک باشد اذا بن معاویة اذ

تبدّل القصر وجائت الحبل واتی فرس

یعنی منم پسر معاویه که از نعره و گوش کند فرس رایحه کلالت ازنیت

از شجاعت در حال حرب و بیاید اسبال

فه در قرنیت ضمه را ثقل که اند بحمل لون در [illegible]

در حال وقف چنانکه در هر ایک سکون بی الوقف

یا اسدی یا ظالم اکلته لم خالوا ان الله علیه [illegible]

یعنی ای مرد از قبیله اسد چه خوردی [illegible] شنیده [illegible]

[illegible] حرام [illegible] در حرف الف [illegible]

بسبب دخول [illegible] و سکون میم بجهت ضرورت شعر است

یا رب یوم لی لا اظلّله ارمض من تحت واضحی من علله

یعنی ای بسا روز [illegible] که در [illegible]

و آفتاب از بالا [illegible] ملاقات [illegible] راشاه

در [illegible]

ورائحه [illegible] لقد خشیت ان ادی

حبل بالصیف البحری [illegible] تحقیق انکه [illegible] بالل

[illegible] بر خوردن [illegible] ضرورت شعر

[illegible] الحق ان واو الرباب [illegible]

تلت حبل ان قلبک طائر

یعنی آیا [illegible] که [illegible] شده خانه محبوبه [illegible]

قلب را [illegible] دل تو [illegible] است [illegible] آرام شده

[illegible] همزه ثانیه [illegible] الف [illegible]

[illegible] دوم جمعه [illegible] صفر ۱۲۶۹

چون در [illegible] سطور [illegible] شدن [illegible] تحریر [illegible]

[illegible]

بالله تا عبد جزئیه هرگز در دنیا مثل آن نا یعنا مقصر از وقتی والا علیه و جزم داده بنگان شرقا والمقال ما انما الکلمه طیب

و فتح فی الفعل برای آنکه تفسیر ان القرآن علی اسماء و یکلا

اذن بیک از کلمه حروف است و در دو چهار قسم است اولی در عرض ثانی ذمعنا ثالث در لفظها رابع در علوها

همزه گاهی برود سر تصدیق استفهام حقیقی و در دو معنی مجازی است اول تسویه ثانی انکار ابطالی

ثالث انکار توبیخی رابع تقریر خامس تهکم سادس امر سابع تعجب ثامن استبطاء

ان بر چهار قسم است شرطیه نافیه مخففه زائده بالفاعل ان بر چهار قسم است زائده مخففه مفسره

ان مکسوره بر دو وجه است توکید و جواب ان لفظ ... تاکید و در لغت ... است

انما بر چهار وجه است ...

مغنی اللبیب هشت باب است اول در تفسیر مفردات ... دوم در تفسیر جمل ... سوم ...

المفردات و احکامها الباب الرابع فی ذکر احکام یکثر دورها ... خامس

فی ذکر الجهات التی یدخل علی المعرب من جهتها سادس فی التحذیر من امور اشتهرت بین المعربین

٣١
٧١
٢٠١